СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CX П'ЯТНИЦЯ, 15 СЕРПНЯ 2003 РОКУ ЧИСЛО 33 VOL. CX FRIDAY, AUGUST 15, 2003 No. 33

Корпус Миру і Україна: взаємна прихильність

Р. Л. Хомяк

КИЇВ. – В якій країні найбільше добровольців американського Корпусу Миру? В Буркіна Фасо? В Болівії? В Індії?

Та ні, в нашій Україні. Нині тут їх аж 233, але скоро може бути ще більше.

Корпус Миру – для тих, кому менше тридцяти – це витвір Президента Джона Кенеді з 1961 року. Першим директором Корпусу він призначив свого шваґра Сарджанта Шрайвера (тестя нинішнього кандидата на губернатора Каліфорнії Арнольда Шварценеґера). Молодим людям, які хотіли стати добровольцями Корпусу Миру, обіцяли два роки тяжкої праці у незвичних умовах чужої країни, мізерну винагороду і ... велике задоволення. І вони пішли: 170 тисяч протягом останніх 42 років попрацювали у 135 країнах світу. Нині Корпус Миру діє у 71 країні.

В Україні Корпусу Миру не було до 1992 року. Україна була в СРСР, а СРСР на Корпус Миру не тільки дивився скоса, але й активно поширював про нього прерізні плітки. (Характерно, що й Росія, яка вважає себе правонаступницею СРСР, прийняла добровольців Корпусу Миру на деякий час, терпіла їх, але вже позбулася.) А в Україні договір про Корпус Миру підписали Президент Джордж Буш-старший і Президент Леонід Кравчук, і протягом одинадцяти років 1300 добровольців відбули або відбувають дворічну службу, а деякі залишаються тут і після закінчення контракту.

Першим директором Корпусу Миру в Україні був колишній дітройтець Ярослав Дуткевич. Він побив усі рекорди в історії цієї організації. Директор Корпусу в даній країні працює переважно 3-5 років. Я. Дуткевич попрацював тут з вісім років і непогано обробив ґрунт для росту цієї малозрозумілої в різних частинах світу американської ідеї.

Що спонукає американців покидати вигідні умови життя і праці у США і трудитись у глибинках незнайомих країн, на економічному рівні місцевого населення? – все ще запитують місцеві мешканці в різних частинах світу. А в середовищі самого Корпусу говорять про цю службу як „the hardest job you'll ever love". І ще: „Ця праця повернула мені більше, ніж я їй дав".

Корпус Миру був задуманий для молодих американців. Але дуже скоро у його ряди вступили досвідчені люди старшого віку, а то й пенсіонери.

Недавно в Україні побував нинішній директор американського Корпусу Миру, Ґаді Васкез – підприємець і політик з каліфорнійського міста Орендж. Тут він зустрівся з віце-прем'єром з гуманітарних питань Дмитром Табачником і міністром освіти і науки Василем Кременем та з першим президентом Леонідом Кравчуком, якого фото з моментом підписування угоди про запрошення добровольців Корпусу Миру до України – прикрашає українське бюро цього американського відомства, на вулиці Богдана Хмельницького (колишня Леніна!). З Президентом Леонідом Кучмою директор Васкез не зустрівся, бо це був переддень 65-их уродин українського президента і він святкував у Криму. В п'ятницю, 8 серпня, нинішний директор Корпусу в Україні Карл Бек і прес-секретар Ольга Лучук влаштували для Ґаді Васкеза зустріч з пресою.

Ґ. Васкез сказав, серед іншого, що Президент Джордж Буш-молодший має на меті подвоїти кількість добровольців Корпусу Миру до 14 тисяч

(Закінчення на стор. 5)

Британського торгівця зброєю заарештовано в США

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – 68-річний громадянин Великої Британії Германт Лакгані був заарештований в Ню-Джерзі 12 серпня агентами Федерального бюра розстежень (FBI) і звинувачений у спробі допомогти терористам, зокрема продати їм ракету російського виробництва СА-18 „Ігла". Ця мобільна, ручна ракета водночас є настільки потужною, що спроможна збити пасажирський літак під час лету. В Ню-Йорку заарештовано двох спільників Г. Лакгані – Еґуду Абраґама і Мойнудіна Ахмеда Гаміда.

Ракету потайки перевезли до порту в Нюарку, Ню-Джерзі, в контейнері, замаскованому медичним обладнанням, а з Нюарку – до складу в Балтиморі. Всіх трьох чоловіків, пов'язаних з цією нелеґальною справою, було оскаржено 13 серпня і ув'язнено без можливости вийти на волю під заставу.

Арешт цієї трійки завершив п'ятимісячну співпрацю розвідувальних служб США, Великої Британії і Росії, спрямовану на невтралізацію нелеґального продажу зброї для терористів. П'ять місяців тому агенти ФБР отримали інформацію, що Г. Лакгані, продавець зброї з Лондону, перебував у Росії, шукаючи можливости купити там зброю. Г. Лакгані не має дозволу від будь-якої країни на торгівлю зброєю. Зі співпрацею з російською розвідувальною службою американські аґенти ФБР, під виглядом мусульманських екстремістів, звернулися до Г. Лакгані з пропозицією купити в нього протилетунську ракету і переправити її до Америки. Придбання ракети і її достава мали обійтися в 100 тисяч долярів.

Російські розвідувальні служби доставили недіючу ракету, за пересуванням якої і трьох підозрілих осіб постійно стежили. Коли Г. Лакгані 12 серпня прилетів з Лондону до США, уряд Британії, який також співпрацював у цьому процесі, видав наказ на його арешт.

Після арешту Г. Лакгані російські офіційні чинники оприлюднили заяву, в якій високо оцінили співпрацю між російськими і західніми розвідувальними службами. Ані США, ані Велика Британія не заявили нічого подібного.

Урядовці США припускають, що в цілому світі є приблизно 750 тисяч таких ракет. Ракети російського виробництва мають один метр довжини, однак дуже потужні. Їхні нелеґальний продаж не контролюється. Америка виробляла подібні ракети у 80-их роках, а згодом віддала їх муджагедам в Афганістані. Ті самі урядовці мають докази, що чимало з тих американських ракет досі перепродуються. Старіші ракети американського або радянського виробництва можна купити за кількасот долярів на чорному ринку.

Питання нелеґального продажу небезпечної зброї вже давно вивчаються в Конгресі, зокрема законодавці обговорюють пляни оснащення цивільних літаків системою захисту. Такою є реакція на перестороги уряду Президента Джорджа Буша, що терористи можуть вжити саме ручну протилетунську ракету для знищення пасажирських літаків. Що загроза має під собою підстави, свідчить випадок з минулого листопада, коли терористи, пов'язані з „Аль-Кайдою", намагалися ручною протилетунською ракетою знищити пасажирський ізраїльський літак у Момбасі, Кенія.

Х. В.-Ф.

ДО VIII КОНҐРЕСУ СКУ

Українці в Росії не мають підтримки ні з Москви, ні з Києва

ПРАГА, Чехія. – Напередодні 12-ої річниці Незалежности України до Києва прибуде понад 300 делеґатів – представників українських громад в 30 країнах світу, які братимуть участь у восьмих взагалі й перших в українській столиці пленарних зборах Світового Конгресу Українців.

Згідно з оцінками цієї організації (з канцелярією в канадському місті Торонто), українська діяспора нараховує понад 20 мільйонів осіб, 10 мільйонів з них живе в Російській Федерації. Серед головних питань, які обговорюватимуться на київському конгресі СКУ, теперішнє життя і перспективи українських громад східньої діяспори.

Як підкреслює президент СКУ Аскольд Лозинський, „хоч у Російській Федерації живе більше українців, ніж росіян в Україні, проте наша громада там перебуває в дуже складній ситуації, якщо йдеться про збереження мовної та культурної спадщини і про ставлення до цієї проблеми російської та української влад. Сьогодні в Росії немає ні однієї цілоденної української школи, ні однієї української церкви.

Порівняймо з Україною, де є 3 тисячі російськомовних шкіл, які засновує українська держава, є 7,500 „українських православних церков" Московського патріярхату. Хоч в Росії дозволили зареєструвати українську православну церкву Київського патріярхату, одначе забрали від неї споруду. Українську греко-католицьку церкву взагалі не можна зареєструвати в Росії".

Д-р А. Лозинський вважає, що байдужість до українських громад в Росії з боку української влади є тим чинником, який загострює загальну проблему. „Наприклад, у Ногинську була українська церква, в 97-му році її відібрали від Української Православної Церкви Київського патріярхату, і відтоді за шість років жоден посол України, який перебував у Москві, не поїхав у Ногинськ і не поцікавився цією справою. Тим часом заступник російського прем'єр-міністра пані Матвієнко неодноразово в зустрічах українськими урядовцями уболівала про „нещасну" долю російськомовного населення в Україні. Тому ми зрозуміли, що оскільки Україна не цікавиться своєю діяспорою, ми мусимо нею цікавитися. І ми користуємося своїм впливом в Америці чи в Канаді, щоб чесно свідчити, як відверто і приховано дискримінується українське населення в Російській Федерації".

Президент Світового Конгресу Українців А. Лозинський вважає, що майбутній центр світового діяспорного українства з часом перейде з американського континенту до Европи, і тому треба буде відходити від таких понять, як східня й західня діяспори, а говорити про цілісність української діяспори.

Михайло Мигалисько,
Радіо „Свобода"

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Черговий крок до зміцнення довіри між Україною і США

КИЇВ. – Україна і США нещодавно підписали міжурядову угоду про взаємну охорону таємної інформації у сфері оборони. Підписання цієї угоди встановлює механізм обміну конфіденційною інформацією між державами і є черговим кроком до зміцнення довіри і розвитку двосторонніх взаємин між Україною і США, зокрема у сфері оборони. Угоду підписали міністер закордонних справ України Анатолій Зленко і посол США в Україні Карлос Паскуаль, який нещодавно завершив свою місію в Україні.

Росія починає постачати Києву збіжжя

МОСКВА. – 12 серпня російський прем'єр М. Касьянов підписав резолюцію, що дозволяє продаж Україні 166 тисяч тонн продовольчої пшениці. Уряд каже, що збіжжя надійде до України впродовж серпня-жовтня за ціною 110 долярів за тонну. На початку місяця міністер сільського господарства Росії О. Гордєєв заявив після переговорів з українським прем'єром В. Януковичем, що Москва готова надати Києву 200 тисяч тонн зерна. Україна також пляну є отримати мільйон тонн російського збіжжя у вигляді товарного кредиту, тобто з поверненням зерна з майбутнього врожаю.

Вся залога затриманого у Перській затоці танкера – з України

ЛОНДОН. – Речниця міністерства закордонних справ Великої Британії заявила 12 серпня, що всі 21 член - залоги танкера „Навстар-1", який контрабандою провозив нафту з Іраку, – є українським. За її словами, всю команду утримують під вартою на кораблі в місті Умм-Каср, їх забезпечено водою та ліками. Коаліційні правоохоронці проводять розслідування. Танкер під панамським прапором нелегально перевозив понад 1000 тонн дизельного пального і був затриманий британським військовим кораблем „Сазерленд" 9 серпня. Речниця українського посольства у Лондоні повідомила, що посольство звернулося 11 серпня з офіційним запитом до британського міністерства закордонних справ.

Процюка вбили з метою самооборони – висновок США

КИЇВ. – Центральне командування Збройних сил США констатує, що постріл з танку в багдадський готель „Палестина" 8 квітня, в результаті якого загинув 35-річний український журналіст-телеоператор інформаційного агентства „Ройтерс" Тарас Процюк, був здійснений з метою самооборони та у повній відповідності з правилами ведення бойових дій. Такого висновку американська сторона дійшла по завершенні вивчення подій, повідомив 12 серпня керівник пресслужби МЗС України Маркіян Лубківський. „Проведено ретельне розслідування, про що американська сторона нас інформувала, – сказав він. – Відповідно до переданої нам інформації, в той день у районі готелю велися інтенсивні бої. У своїх діях екіпаж танку, що випустив снаряд, керувався присутністю в готелі, як повідомляється, навідника, що координував вогонь з іракської сторони". США вважають загибель Т. Процюка трагедією і висловлюють глибокі співчуття його рідним і близьким.

Українські вояки - в Іраку

КУВЕЙТ. – Перша колона українських військових миротворців, які діятимуть у складі міжнародних стабілізаційних сил в Іраку, 11 серпня перетнула кордон з кувейтської території і розпочала дводенний марш із бази „Кемп-Койот" у Кувейті до місця постійного розташування у місті Аль-Кут у провінції Васіт в Іраку. У складі першої колони 83 одиниці броне-та автомобільної техніки. Упродовж усього маршруту українських миротворців супроводжують підрозділи американських і британських коаліційних сил. 12, 13 і 14 серпня до Іраку вирушать ще три колони українських миротворців. Всього Україна послалала до Іраку 1,660 миротворців, які будуть розташовані в провінції Васіт за 120-140 км на південний схід від Багдаду. 1 вересня вони почнуть виконувати свою місію в Іраку, запевнюючи безпеку в польському секторі відповідальности. Українці будуть патрулювати дві важливі автомагістралі, що зв'язують південь країни з Багдадом, перевозити гуманітарні вантажі, охороняти 120-кілометрову ділянку кордону з Іраном та спеціяльні об'єкти, зокрема склади з боєприпасами колишньої іракської армії. Фото УНІАН

В Одесі відкрили літній табір для безпритульних

ОДЕСА. – За офіційними підрахунками від 11 серпня, в області щонайменше 2,500 безпритульних дітей. Силові методи боротьби з безпритульністю не дають бажаних вислідів. Половина дітей, яких примусово влаштовують у дитячі будинки, знову опиняються на вулиці. „Потрібно шукати інших шляхів, одним з них є літній спортивно-оздоровчий табір для безпритульних", – вважає начальник міського управління у справах неповнолітніх Ігор Голосков. В Україні це буде перша експериментальна спроба. Наметове містечко розмістилося прямо на березі моря, на одному з міських пляжів, і називається „Дитяча республіка Ланжерон". Табір розрахований на півсотні місць. Сюди насильно не заганяють і силоміць не утримують, а лише намагаються дітей нагодувати, одягнути, полікувати та показати інше життя. За словами організаторів, громадської організації „Віра, Надія, Любов", головна мета такого табору – надати знедоленим дітям хоча б повноцінний літній відпочинок. Діти займаються спортом, вивчають англійську мову. Табір працюватиме до осені. Потім дітей влаштують у дитячі будинки, інтернати або ж повернуть у сім'ї.

Спільна контроля на українсько-польському переході

ЛЬВІВ. – Від 22 серпня митні служби України та Польщі здійснюватимуть спільну контролю на пункті перепуску „Смільниця-Кросценко". Відповідну угоду вже підписано між українським кабінетом міністрів та урядом Республіки Польщі. Об'єднання ініціювала польська сторона. Основною причиною організації спільної контролі митники називають невигідне територіяльне розташування пункту пропуску „Смільниця" (Старосамбірського району), де тепер діє лише одна транспортна смуга, проте на польській стороні таких смуг руху чотири. Поляки вже виділили українським митникам службові приміщення, кабіни паспортної та митної контролі, лінії зв'язку. Домовлено, що перетин кордону відбуватиметься за спрощеною системою митної контролі: це так званий „зелений коридор", де легковий автомобіль перевірятимуть 2 хвилини, а автобус з пасажирами – 20 хвилин. Заплановано також відкриття трьох нових пунктів переходу на українсько-польському кордоні, де спільна митна контроля відбуватиметься вже на українській стороні.

В Україні склали перший „Volkswagen"

КИЇВ. – Українське ЗАТ „Еврокар" з п'ятниці, 8 серпня, почало випускати автомобілі „Volkswagen". Тепер ЗАТ „Еврокар" приступило до серійного складання автомобілів „Volkswagen Passat". Цій події передувала сертифікація цієї моделі в державних органах стандартизації і сертифікації України, а також випуск дослідної партії автомобілів, яка пройшла контролю якости на „Volkswagen". Передбачається, що далі – за „VW Passat" і „VW Bora" – у виробництво будуть введені моделі „Golf" і "Polo". Складання автомобілів марки „Volkswagen" було розпочато на підприємстві в липні 2003 року.

Відкладено авкціон українського літака

КИЇВ. – Канада відклала на невизначений термін проведення авкціону з продажу українського вантажного літака Ан-124-100 „Руслан". Про це 8 серпня повідомив представник юридичної компанії „Ілляшев та партнери", що представляє інтереси авіяційного науково-технічного комплексу імені Антонова, якому належить судно. Рішення відкласти авкціон пов'язане з наміром спочатку вирішити справу у Верховному суді Канади, засідання якого відбудеться 26 серпня. Раніше влада Канади збиралася на початку серпня продати літак через заборгованість України перед канадською компанією „TMR Energy Ltd". Фонд державного майна України не визнає за собою борг перед цією компанією. Український „Руслан" був затриманий наприкінці червня на військово-повітряній базі в Лябрадорі.

Німці зацікавилися розвитком туризму в Карпатах

ЛЬВІВ. – Німеччина налагоджує співпрацю зі західніми областями України у галузі туризму. Делеґація із федеральної землі Саксонії під час візити минулого тижня до України обговорювала можливість створення нового гірського туристичного маршруту, який простягнувся б від Німеччини до українських Карпат. Тепер німецькі туристи й туристичні аґентства дуже мало знають про гірські курорти України, – зауважив генеральний директор Саксонської ради з туризму Манфред Беме. Неґативного забарвлення також додає візова політика України. Процес отримання віз для туристів слід максимально спростити, вважають фахівці. Гірський туристичний маршрут зі Саксонії до України може стати дуже популярним і приносити чималі прибутки. Якщо переговори пройдуть успішно, впровадження розпочнеться вже з наступного року.

Ювілей Л. Кучми на „зонах" святкують амнестією

КИЇВ. – Президент України Леонід Кучма відзначив своє 65-річчя амнестією для тисяч ув'язнених. Під амнестію підпадуть близько 35 тисяч осіб – приблизно 20 відсотків усіх ув'язнених в Україні. Як заявили представники прес-служби Президента, звільненню будуть підлягати ув'язнені, які відсиділи половину терміну і задовольняють ряд критеріїв. Ідеться, наприклад, про ув'язнених, які скоїли злочин до того, як їм виповнилося 18 років, батьків маленьких дітей або інвалідів, вагітних жінок і людей похилого віку. На ув'язнених за особливо тяжкі злочини, амнестія розповсюджуватися не буде.

За повідомленнями інформаційних аґентств

Україна - Росія: торги щодо енерґоносіїв

Москва хитрує щодо нафтогону „Одеса-Броди"

ПРАГА, Чехія. – Україна і Казахстан дедалі активніше співпрацюють у справі транспортування каспійської нафти до Европи. І хоча ця співпраця не до вподоби в Москві, американські оглядачі вважають, що ці три країни мають досить можливостей для взаємовигідної співпраці у цій ділянці. Зі збільшенням видобутку каспійської нафти російські можливості щодо її транспортування швидко виснажаться, отож, на думку американського дослідницького інституту стратегічного прогнозування, пошуки додаткових можливостей для транспортування нафти були б і в інтересах самої Росії.

Російські транспортні засоби, які експортують каспійську нафту – трубопроводи, залізниці, танкерні порти та річковий транспорт, – швидко досягнуть максимуму своєї потужности. Багато з них, особливо водний транспорт, надто залежні від морозів та непогоди. А оскільки видобуток казахської нафти зростає, то з ним зростатимуть і транспортні проблеми, вважають експерти компанії „Стратфор".

Навіть тоді, коли казахська нафта досягає Чорного Моря, це не вирішує проблеми, бо їй ще потрібно пройти вузькою Босфорською протокою. І тут допомога, яку пропонує Україна, може ефективно вирішити проблему. Нафтогоном, що сполучає Казахстан з російським портом Новоросійськ, нафта потрапляла б до Чорного моря, морським шляхом приходила б до Одеси, а звідти українським нафтогоном до Польщі. Казахська державна компанія уже обговорила з Україною, Польщею та Чехією попередні умови постачання нафти, що дорівнюватиме половині нинішньої потужности нафтогону „Одеса-Броди" – 180 тисяч барелів на день.

На думку американської аналітичної компанії, для того, щоб Україна та Казахстан могли вповні скористатися з нафтогону, Казахстан повинен профінансувати спорудження відтинку нафтогону польською територією до Плотська. Якщо ця частина буде збудована, каспійська нафта змогла б дістатися до північноевропейських ринків. Але покищо, як зауважує „Стратфор", посилаючись на свої джерела у Президентській адміністрації, казахський президент не готовий фінансувати такий дорогий проект. А це означає, що у гру має вступити Европейський союз.

У Москві тим часом не дуже радіють з таких перспектив і активно тиснуть на Київ, щоб останній погодився віддати під реверсне транспортування нафти увесь нафтогін. Російський концерн ТНК навіть пообіцяв завантажити його на 160 тисяч барелів на день.

Щоб змусити Київ до підписання угоди, Москва пов'язала долю нафтогону „Одеса-Броди", чи, за її трактуванням, „Броди-Одеса", з усіма нафтотранспортними угодами на 15 років. Але це, на думку американських дослідників, є хитрощі. Росія потребує надходжень від експорту не менше, якщо не більше, ніж Україна надходжень від транспортування.

Росія уже збільшує можливості транспорту нафти через Україну, і не буде їх змінювати лише тому, що українці не погодяться віддати нафтогін „Одеса-Броди", вважають аналітики.

Але Росія не мусить залишатися у програші. Україна уже запропонувала їй транспорт нафти до Адріятики, тобто вихід до тепловодних і глибоководних портів Середземного моря. Зі свого боку сама Росія, усвідомлюючи, що нафтогін „Баку-Тбілісі-Джейхан" діятиме незалежно від її волі уже через півтора року, вирішила, що краще долучитися до цього проєкту, поки ще не зовсім пізно.

У Москві обмірковують проєкт побудови відтинку, що сполучав би її порт Новоросійськ із рештою каспійського нафтогону. На думку американських аналітиків, це добра ознака, бо вона свідчить про те, що хоча Кремль і не зносить проєктів, які обмежують його поле для маневру, він все ж змушений брати у них участь.

Марія Щур
Радіо „Свобода"

„Ґазпром", можливо, прокладе нову трубу через Україну

ПРАГА, Чехія. – У стосунках між Україною і Росією у ділянці транспортування російського газу українською територією можуть відбутися суттєві зміни. Московська газета „Время новостей" 12 серпня написала, що російський „Ґазпром" розглядає можливість збудувати нову газотранспортну гілку через Україну в рамках консорціюму, про створення якого вже давно йде мова..

У складному українсько-російському діялозі, здається, досягнуто компромісу, і сторони упродовж найближчих двох тижнів можуть затвердити остаточний фінансовий плян газотранспортного консорціюму, - пише газета і підкреслює, що цей плян передбачає будівництво нового експортного магістрального газопроводу через територію України.

Прокладання нової труби в рамках уже існуючого маршруту мало б тривати 3 роки, і вона мала б бути віддана в експлуатацію у 2008 році. Початкова пропускна спроможність нової труби мала б становити 15 мільярдів кубометрів у рік, можливістю збільшити її до 32 мільярдів.

Також за даними цієї газети, будівництво нового маршруту в рамках консорціюму посилено лобіювала українська сторона. Росія може погодитися на будівництво нової гілки через українську територію лише в обмін на серйозні поступки стосовно консорціюму, які стосуються російської частки в ньому і можливости контролювати всю газотранспортну систему.

На думку аналітика Об'єднаної фінансової групи Павла Кушніра, будівництво нової гілки газопроводу українською територією цілком обґрунтоване і не надто дороге – 1.5-2 мільярди долярів. А консультант із „The Boston Consulting Group" Сергій Степанов оцінює вартість будівництва лише в 1 мільярд долярів, щоправда, без урахування інвестицій у модернізацію старої української газотранспортної труби.

„Ґазпром" поважно зацікавлений у будівництві нового маршруту через Україну, оскільки найближчими роками плянує значно збільшити експорт газу до Европи. Окрім цього, цей маршрут більш вигідний для експорту центральноазійського газу, зауважує московська газета „Время новостей".

А ще одне російське видання – „Ґазєта" – звертає увагу на те, що Україна плянує збільшити свої прибутки від перепродажу російського і туркменського газу до Европи. Лише минулого року цей бізнес приніс Україні близько 300 мільйонів долярів, – мовиться у статті.

За українсько-російськими домовленостями, Київ мав право самостійно експортувати до Европи лише 1 мільярд кубометрів газу, який не обкладався податками. Тоді як самостійний експорт України в цьому році становитиме 1,5 мільярди кубометрів. Однак, публічна сварка з Києвом, який має борг перед „Ґазпромом", Москві зараз не вигідна. Бо в такому разі „переговори щодо створення газотранспортного консорціюму з участю російських і західних компаній можуть затягнутися", – зазначає московська „Ґазєта".

Петро Кагуй,
Радіо „Свобода"

В пам'ять Лесі Українки

КИЇВ – 9 серпня на Байковому цвинтарі відбулась громадянська Панахида, присвячена 90-річчю з дня смерти Лесі Українки (Лариси Косач-Квітки). Вона народилася 25 лютого 1871 року у Новоград-Волинському Житомирської губернії, померла 1 серпня 1913 року в Сурамі (Грузія), похована в Києві.

На фото: музика Леопольд Ященко грає на сопілці біля могили великої української поетеси. *Фото УНІАН*

У Москві видана книжка Л. Кучми „Україна - не Росія"

КИЇВ. – У видавництві „Врємя" в Москві вийшла книжка Президента України Леоніда Кучми під назвою „Україна - не Росія". На сторінках книжки Л. Кучма ділиться своїми поглядами на історію України, події XX століття й останніх років. Він розмірковує над тим, чи можна вважати Україну колишньою російською колонією, про український і російський національні характери, про проблеми спільної культурно-історичної спадщини і взаємних „боргів".

„Усім, кому це цікаво, – говорить автор у передмові, – я спробую пояснити, насамперед, що розпалася не Росія, а СССР, що росіяни й українці – дві окремі та багато в чому несхожі нації,... що в України своє серйозне минуле і, упевнений, майбутнє... Головні адресати моєї книжки – в Україні і Росії. Зокрема, я був би радий, якби мою книжку прочитали деякі російські політики".

У новій книжці Президент описує, як прийшов „до усвідомлення свого власного українства". Про зміст книжки Л. Кучми повідомив у ефірі радіо „Свобода" голова Об'єднання українців в Росії Олександер Руденко-Десняк. За його словами, перший шар книжки – „громадсько-політичний, який належить Президенту України".

„Другий шар – це якісь особисті речі, пов'язані з дитинством автора, пов'язані з його навчанням, з його роботою на „Південмаші". Він пише про те, як це відбувалося, як він вчився, як він вступив у Дніпропетровську до місцевого навчального закладу, як він займався ракетобудуванням, і як на певному етапі його життя у нього прокинувся цей інтерес до власної історії, до життя прадідів, до історії землі, розумієте, своєї. І це справді був процес такої духовної еволюції. Це і найцікавіше в цій книзі", – прокоментував О. Руденко-Десняк.

„І є ще такий шар цієї книжки – це роздуми автора про історію України, про такі найбільш знаменні повороти в національній історії, і ці роздуми теж здалися мені достатньо цікавими", – зазначив О. Руденко-Десняк.

За його словами, у книзі Л. Кучми є „досить серйозні роздуми про сучасні проблеми української держави", наприклад про кримську і конфесійну проблеми в Україні, „де він висловлює свою точку зору, яка, безумовно, має право на життя".

Про усвідомлення Л. Кучмою „свого власного українства" О. Руденко-Десняк сказав так:

„Він відверто пише, що, оскільки він народився десь на межі України-Росії-Білорусі, й усвідомлення такого абсолютно чіткого національного не було в цього населення, то потім цей шлях до власного українства виявився досить складним, і він про це пише".

Книжка видана двома тиражами по 10 тисяч примірників – російською і українською мовами.

За матеріялами ЗМІ

АМЕРИКА І СВІТ

Виборчий „цирк" у Каліфорнії

САКРАМЕНТО, Каліфорнія. – Саме так засоби масової інформації називають передвиборчу кампанію кандидатів на посаду губернатора штату Каліфорнія, що мають відбутися 7 жовтня. Найперше мешканці штату голосуватимуть щодо відкликання з посади теперішнього губернатора-демократа Грея Дейвиса, котрого звинувачують у енергетичній кризі та все більшому буджетному дефіциті штату. На 13 серпня офіційні чинники виборів повідомили, що аплікації на власну кандидатуру подали 247 кандидатів, з того 115 аплікацій вже зареєстровано і опрацьовано. Одним з найбільш популярних кандидатів є актор і підприємець республіканського спрямування Арнолд Шварценеґер. У своїй виборчій кампанії він постійно підкреслює, що він настільки багатий, що його ніхто не зможе підкупити. Незважаючи на всю його популярність, аналітики твердять, що А. Шварценеґерові доведеться сильно попрацювати, щоб мати успіх.

„Британці" не літатимуть до Савдійської Арабії

ЛОНДОН. – Британські авіолінії 13 серпня оголосили, що припиняють усі польоти до Савдійської Арабії на невизначений час. Авіокомпанія „Бритіш Айрвейс" каже, що схвалила таке рішення після обговорень з британським урядом і що воно базоване на „новій стурбованісті з приводу безпеки в реґіоні" – оскільки літаки опинилися під конкретною загрозою терористів в Савдійській Арабії. Покищо невідомо, чи цей крок пов'язаний зі стріляниною в савдійській столиці Ер-Ріяді 12 серпня, в результаті якої були вбиті 5 осіб. Влада тієї країни каже, що далі розшукує сімох осіб у зв'язку з цим нападом , п'ятеро вже заарештовані.

У Ліберії знову почалися запеклі бої

МОНРОВІЯ, Ліберія. – Незважаючи на те, що президент країни Чарлс Тейлор склав свої повноваження і виїхав до Ніґерії, назвавши себе „жертвенним агнцем", бої між повстанцями та урядовими військами тривають. Заколотники в ультимативній формі вимагають права зформувати новий уряд і призначити президента. Мозес Бла, який очолив державу після виїзду президента Ч. Тейлора у понеділок, 11 серпня, має керувати країною до виборів, призначених на 2 жовтня. Президент Джордж Буш сказав, що рішення ліберійського провідника Ч. Тейлора скласти повноваження і виїхати на вигнання до Ніґерії є значним кроком на шляху припинення громадянської війни у Ліберії. Найзапекліші бої точаться в околицях столиці – на підступах до міжнародного летовища. Командувач американських військово-морських підрозділів, розташованих біля узбережжя Ліберії, генерал Томас Турнер обговорив з ніґерійськими миротворцями проблему транспортування гуманітарних вантажів з порту столиці Монровії. Повстанці пообіцяли до 14 серпня залишити столицю країни Монровію і передати місто під контролю африканських миротворчих сил. Якнайшвидше розташування миротворців необхідне для забезпечення порядку і термінової допомоги жителям Монровії.

Шукають шляхів вирішення північно-корейської проблеми

МОСКВА. – Росія запропонувала підписати багатосторонню угоду про ґарантії безпеки КНДР – як один з можливих шляхів вирішення кризи навколо північно-корейської ядерної програми. Документ про гарантії – вважає Москва – може бути підписаний США, Росією, Китаєм, Південною Кореєю, Японією і самою Північною Кореєю. У Москві та у Вашінґтоні 13 серпня відбуваються дипломатичні консультації щодо вреґулювання північнокорейської ядерної програми перед запланованими на кінець місяця у Пекіні багатосторонніми переговорами. У Москві російські дипломати провели окремі зустрічі з представниками Північної та Південної Корей. У Вашінґтоні велися переговори представників США, Японії та Південної Кореї.

Пожежі і надзвичайна спека в Европі

ВАТИКАН. – Папа Римський Іван Павло II, промовляючи 10 серпня до сотень прочан у своїй літній резиденції, закликав молитися за дощі для Европи, щоб припинилася спека, внаслідок якої щонайменше 100 осіб загинули. Він сказав, що пожежі, що завдали значної шкоди кільком країнам, загрожують екосистемам континету. У Лондоні в районі летовища Гітроу 10 серпня було зареєстровано рекордну в історії Британії температуру повітря – 37.9 градусів за Цельсієм. Вперше за усі роки спостережень температура повітря у Британії перевищила 100 градусів за Фаренгайтом. У Німеччині було зареєстровано рекордну температуру за понад сто років. У Франції працівники швидкої допомоги повідомили, що від початку серпня мають щодня понад двісті викликів, пов'язаних із впливом спеки. Фахівці пояснюють надмірну спеку зокрема активним впливом мусонів з Африки, нижче від Сагари, що принесли гаряче пустельне повітря до Европи і водночас відігнали прохолодніші атлантичні погодні системи. Пожежники в Портуґалії заявили, що вони майже взяли під контролю лісові пожежі, які спричинили збитків на 1 мільярд 100 мільйонів долярів. Кількість загиблих від спеки в Еспанії 13 серпня досягла 38 осіб, у Франції щонайменше 45 осіб померли внаслідок горячі.

Амнестію членам хунти в Арґентині скасовано

БУЕНОС-АЙРЕС. – Парлямент Арґентини 13 серпня скасував амнестію для членів військової хунти, оголошену 20 років тому. Хунта, що правила в Арґентині з 1976 – 1983 роки, відповідальна за численні порушення людських прав, убивства і тортури противників режиму. Втім, коли режим впав, військовим була оголошена амнестія – з побоювань, що в державі може спалахнути громадянська війна. За даними правозахисників, за роки правління військової хунти в Арґентині пропали безвісти або були страчені не менш як 30 тисяч осіб. Новий президент країни Нестор Кірхнер, коли прийшов до влади, пообіцяв, що винні будуть притягнуті до відповідальности.

НАТО перебрало командування міжнародними силами в Афганістані

КАБУЛ, Афганістан. – Бльок НАТО, який понад півстоліття є опорою безпеки в Західній Европі, 11 серпня перебрав контролю над миротворчими акціями в Афганістані. На церемонії в афганській столиці Кабулі командування німецьких і голяндських миротворців офіційно передало контролю над міжнародними силами в Афганістані Піванічноатлантичному альянсові, що стане першою операцією НАТО за межами Европи. В церемонії взяли участь президент Афганістану Гамід Карзай і німецький міністер оборони Петер Штрук. Керівництво Афганістану вимагає розширити операційні повноваження міжнародного континґенту. Бльок НАТО вказав, що готовий долати насильство, до якого причетні афганські польові командири, та боротися з рештками Талібану і поза межами афганської столиці.

Ш. Басаєв є загрозою для США

ВАШІНҐТОН. – США 10 серпня офіційно оголосили, що чеченський польовий командир Шаміль Басаєв являє собою загрозу національній безпеці США. Секретар Державного департаменту Колін Павел окреслив діяльність Ш. Басаєва як терористичну. В американських банках будуть заморожені усі фінансові рахунки, які мають стосунок до чеченського польового командира. Міністерство закордонних справ Росії назвало ці рішення новими кроками у боротьбі з міжнародним тероризмом.

Росія збудує військово-морську базу в Новоросійську

МОСКВА. – Росія оголосила про намір збудувати ще одну військову-морську базу на Чорному морі, на додаток до тієї, що в Севастополі. Міністер оборони Росії Сергій Іванов заявив 13 серпня, що російське керівництво має пляни розбудови військово-морської інфракстурктури в Новоросійську. Заява пролунала кількома тижнями по тому, як він відвідав Новоросійськ разом з командувачем Чорноморської фльоти РФ адміралом Володимиром Масоріним. „Чим більше баз – тим краще," - сказав російський міністер оборони під час відвідин військової лікарні в Красногорську. Термін 20-річної оренди російською фльотою бази у Севастополі добігає кінця 2017 року, однак раніше і Київ, і НАТО заявляли, що дислокація фльоти не заважатиме можливому членству України в альянсі. Угоду про дислькацію Російської Чорноморської фльоти в Криму було підписано 1997 року. Згідно з домовленнями, вартість річної оренди оцінено в майже мільйон долярів США. С. Іванов додав, що Москва не має плянів припиняти використання своєї бази у Севастополі – він поінформував, що Росія хотіла б навіть продовжити термін оренди, однак не вдавався у подробиці.

За матеріялами ЗМІ

Міжнародна організація стурбована обставинами смерти Ігоря Гончарова

ВАШІНҐТОН. – 7 серпня, на Байковому кладовищі у Києві відбувся похорон Ігоря Гончарова, про якого тепер говорять як про одного з головних свідків у справі вбивства Георгія Гонгадзе.

6 серпня Інститут Масової Інформації оприлюднив звернення І. Гончарова до громадськости, яке він просив поширити у випадку його смерти. У ньому колишній підполковник міліції звинувачує працівників управління з боротьби з організованою злочинністю (УБОЗ) в здійсненні вбивства журналіста та у низці іших важких злочинів. Він також говорить про пряму причетність до цих злочинів вищих посадових осіб України.

У листі Гончаров подає приклади тортур, яких він зазнав під час допитів працівниками міліції. Мати Гончарова також підтвердила факти знущання над її сином, якого, за її словами, „вбивали жорстоко і настирливо".

Неурядова організація „Гюмен Райтс Вач" („Human Rights Watch") є однією з найбільших міжнародних установ, що стежить за дотриманням прав людини у всіх реґіонах світу. До цього часу увага цієї організації до України була пов'язана перш за все із дотриманням прав та свобод журналістів. У березні цього року організація оприлюднила звіт, у якому докладно розповідається про політичну цензуру в українських ЗМІ. Інша проблема, яка турбує працівників міжнародної організації – це ставлення до ув'язнених в різних країнах світу, у тому числі в Україні. Говорить Джейн Б'юкенен, представник цієї організації в Україні:

„Ми отримало багато повідомлень з України від ув'язнених осіб, які свідчать про фізичне знущання над ними, а також позбавлення їх потрібної медичної опіки. Самозрозуміло, ми занепокоєні кожним випадком смерти особи, затриманої правоохоронними органами.

Особливо, коли така смерть відбувається за незрозумілих обставин. Тому ми звертаємось до Генеральної прокуратури із проханням здійснити необхідне розслідування обставин смерти Ігоря Гончарова. Наша організація також стурбована, що тіло Гончарова було спалено так швидко – через два дні після його смерти. Це позбавило можливости здійснити анатомічний розтин і отримати важливі докази про причини смерти".

Найближчими днями міжнародна організація виступить із офіційною заявою з приводу ймовірної причетности працівників правоохоронних органів до смерти підполковника міліції Ігоря Гончарова.

Радіо „Свобода"

Тарас Шевченко в моєму житті

„Приклад жертовности і непокори Т. Шевченка вчить нас пам'ятати минуле, мужнім духом і йти з гордою поставою, не забуваючи, що ми – діти великого і незборимого народу", – писав Володимир Косовський.

Я горда тим, що народилася в Шевченковому краї. Не довелося там довго жити, але протягом усього свого подальшого життя зорі Шевченкового краю освітлюють всі мої дороги. Дивний це край! Люди – особливі. Від малого до старшого пишаються своїм земляцтвом з великим Кобзарем, намагаються хоч якоюсь мірою бути гідними імені Тараса Шевченка.

Мама моя не раз згадувала, як малою, босоніж, бігала в Шевченкове село (за шість кілометрів від Завадівки – нашого села). А як багато поезій Шевченка вона знала напам'ять, а поему „Наймичка" всю знала. Її очі, як „зорі сіяли", коли говорила про Тараса Шевченка. Скільки серця та душі вона вкладала, коли деклямувала його вірші, а ми, діти (я з братом), заворожено слухали... Родина часто переїздила, ми міняли місце проживання (такі часи були тоді – в тоталітарній країні!), речей дуже мало з собою возили, та „Кобзар" був завжди з нами. Як тепер бачу довоєнне видання: обгортка світло-коричнева, всередині папір синій, а кожна сторінка зачитана до дірок, ніби пройшла через тисячу рук... Це був найдорожчий скарб нашої родини!

Підростаю, стаю свідомою українкою, веду щоденник, в якому потайки описую і „радісне колгоспне" життя, і довколишнє намагаюся аналізувати. Епіграфом до щоденника – слова Шевченка „Караюсь, мучусь, але не каюсь!". Без Шевченка, без України – жодного дня! Так живу. Поезії Шевченка пронизують кожну мою клітинку, так відчуваю його, що часами аж сниться... Та найбільше хочеться розповісти про ролю Шевченка у житті в'язнів ГУЛагу.

1948 рік. Я вчуся на механічно-математичному факультеті Київського університету імені Тараса Шевченка, живу в студентському гуртожитку. Само собою, маю „Кобзар". З політичних мотивів (за участь „в українсько-націоналістичній банді" – таке формулювання) мене арештовують. Їдемо в гуртожиток для обшуку. А в мене снує думка: коли б не забрали мого „Кобзаря" й щоденника... Знайшлася-таки добра душа в кімнаті, вміло сховала все, а пізніше передала моїм батькам.

В таборах Радянського Союзу, де мучилися переважно (близько 80 відсотків в'язнів) українці, „Кобзар" був і опорою, і підтримкою, і силою для нас. З словом Шевченка їхали на етапи, працювали в шахтах, на лісоповалах, у каменоломнях, один від одного усно вчили напам'ять твори Шевченка, навчали новеньких. Без Кобзаря, його сили не мислили життя свого! По-новому, глибше і я зрозуміла Шевченка, його безмежну тугу за рідним краєм:

І згадую Україну,
І згадать боюся.
І там степи, і тут степи,
Та тут не такії –
Руді, руді аж червоні,
А там – голубії,
Зеленії, мережані
Нивами, ланами,
Високими могилами,
Темними лугами.
А тут бур'ян, піски...

У каторжних таборах кожне слово Шевченка звучало сильніше, глибше.

1950 рік. Східний Сибір, Іркутська область, Тайшетський спецтабір. Свят-вечір. Довгий напівтемний, холодний барак, на шибах химерні візерунки мороз намалював. Нас тут – понад триста душ... Дівчата посідали хто на нарах, хто за столом... Тут і бабусі, і молодиці, а найбільше усе ж дівчат. Усі зажурені, схвильовані, кожна подумки на Батьківщині. З рідними, близькими...

Після молитви я, молода студенточка, надхненно виголошую слово про Кобзаря, про його життя, про його невільницькі роки. Тихо слухають. Далі моя подруга Мирослава читає напам'ять:

Надворі, бач,
Наступає свято...
Тяжко його, друже-брате,
Самому стрічати
У пустині. Завтра рано
Заревуть дзвіниці
В Україні...

В бараці чутно і плач, і стогін. А знадвору долинає завивання хурделиці...

...завтра рано
До церкви молитись
Підуть люде... Завтра ж рано
Завиє голодний
Звір в пустині, і повіє
Ураган холодний,
І занесе піском, снігом
Курінь – мою хату.
Отак мені доведеться
Свято зустрічати...

З кожним словом, з кожним рядком входимо в Україну. Сльози котяться по щоках, ніхто їх не витирає... А Мирося так голосно, так артистично деклямує... Ми всі зливаємося і душами, і думками, стаємо одним цілим! Без Шевченка в таборі не вижили б.

В листі до батьків прошу їх вислати мені „Кобзар". І вони присилають саме той примірник, найдорожчий, наш, домашній! А в спецтаборах не дозволяли ні книги, ні паперу. Батьки знали про це та й здогадалися вкласти якісь цигарки (я в листі натякнула, щоб доклали курива, аби де треба підсунути...). І от я отримую довгоочікувану посилку. Пощастило! Її видає якраз непоганий наглядач, віддаю йому ті цигарки (вони ж для того й призначалися), беру замотаний у ганчірку і вкладений у торбинку з крупою „Кобзар", запевняю, що ніхто не побачить його в зоні, ховатимемо надійно від обшуків, які так часто і дуже ретельно проводилися в зоні.

Яке щастя переживали ми з дівчатами, потайки читаючи нашого „Кобзаря", вивчаючи його! І ховали його надійно, хитро, передавали з рук в руки, з колони в колону... В тих умовах було це майже неможливо, але зберегли... У каторжній колоні під час відправлення на етап якийсь вояк все-таки помітив книжку серед мого шмаття в торбі, причепився і забрав „Кобзаря". Всі дівчата стіною стали на захист. Підійшов начальник (пізніше ми взнали, що він – українець, із Києва), забрав книжку в охоронця і віддав нам, сказавши: „Ховайте ще глибше...". Бувало, отже, й таке. Зрозумів, що таке „Кобзар" для нас (а може, і в самого озвалося щось „глибше"!).

Поверталася додому після амнестії, як малолітка. Поїздом їхала тиждень. Нарешті, Україна. Вклоняюся Дніпрові, згадую дорогих мені дівчат, що разом зі мною мріяли про таку мить...

У Києві – пересадка на Житомир. До мого поїзду ще годин зо дві. А надворі – лютий: сніжно, морозно. Я – в обшитому латками бушлаті, на голові – шапка, обв'язана хусткою, за плечима – мішок. Біжу від залізничної станції до вулиці Володимирської, до пам'ятника Шевченкові.

Був тоді пізній вечір, близько до півночі. Випадкові перехожі з острахом і подивом дивляться на це „опудало"... Підходжу до Тараса, вклоняюсь, стаю навколішки і довго молюсь. Молюсь і обіцяю вчитись, займатися математикою, робити щодня щось для України. Час від часу піднімаю гошову і вдивляюся в Тарасів образ.

І раптом він росте на моїх очах, дерева наче розступаються – Шевченко стає велетом над сонним Києвом. Чую його: „Ніно, будь завжди дочкою України! Бо хто ж, як не ми?!". Я забулася, де я і що зі мною. Аж раптом схаменулася: та ж поїзд, треба поспішати.. Підбігла до високих колон рідного університету: „Я вчитимусь тут!" – поклялася і якомога швидше подалася на поїзд.

Як часто згодом, упродовж усіх десятиліть на „волі", я підходила до пам'ятника і молилася...

...Вклоняюсь пам'ятнику твому
І осквернить не дам нікому
Твоє ім'я... – заповіла сама собі у вірші, присвяченому Тарасові Шевченкові.

Ніна Вірченко

Автор – доктор фізико-математичних наук, академік АН ВШ України, професор Національного технічного університету „Київський політехнічний інститут", авторка 230 наукових праць, колишня політв'язень.

Корпус Миру...

(Закінчення зі стор. 1)

з нинішних 7 тисяч, і якщо Конґрес затвердить це, то й в Україні він сподівається на зріст програми. Тут він зазначив, що Корпус Миру працює тільки в тих країнах, які запрошують його. А в Україні, – казав він, – Корпус втішається великим успіхом, завдяки „теплій, дружній гостинності" українців. Розвиток української програми він назвав просто дивовижним.

На намагання журналістів спонукати директора Васкеза сказати дещо більше про розірвання стосунків Росії з Корпусом Миру, яким передували оскарження, мовляв, керівник Корпусу в Росії займався шпигунством, гість з Америки тільки повторив, що Корпус Миру принципово працює тільки в тих країнах, де його хочуть, та що Росія вважала, що Корпус вже там виконав свої завдання. В договорі, – додав він, – завжди зазначається, що коли уряд даної країни більше не бажає послуг добровольців Корпусу, програму закривають.

В Україні добровольці Корпусу Миру працюють в галузях розвитку малого підприємництва, у сфері охорони здоров'я, і, як усюди в світі, навчають англійської мови. Окремі добровольці Корпусу Миру нині розкинуті по всій Україні. Десятки тисяч американців, колишніх добровольців, які донині цікавляться подіями в Буркіна Фасо і Бразилії, Малайзії й Індії, Нікараґуа й ... Україні. Тепер в Україні можна зустріти американку або американця в Старокостянтинові і Сокирянах, у Вижниці і в Гурзуфі, у Чигирині і Охтирці, і в Харкові, Симферополі, Донецьку і Львові.

Як тільки постав Корпус Миру, гуморист Арт Бухвальд написав фейлетон, в якому радив Президентові Кенеді послати добровольців на південний берег Франції, а тоді і він, Бухвальд, подався б у Корпус Миру. Тепер, після 40 років, така можливість є, тільки не на південному березі Франції, а України: чотири добровольці працюють в Ялті, де 140 років тому першим міським лікарем і великим активістом в галузі охорони здоров'я населення був Степан Руданський, автор знаменитих „Співомовок".

Після двох років служби добровольці повертаються до США і часто-густо стають лобістами „своєї" прибраної країни. А деякі залишаються і знаходять собі звичайну працю або відкривають підприємство. Директор Корпусу Миру в Україні Карл Бек говорить, що нині приблизно 25 „ветеранів" живе і працює тут. З деякими з них, як і з нинішними добровольцями, всесвітній директор Васкез зустрічався, щоб мати кращу уяву про специфіку діяльності Корпусу в Україні. І як він підкреслив на прес-конференції 15 липня, після зустрічей як з високими посадовцями, так і з людьми „в окопах" – виніс „дуже позитивне враження" про українську програму Корпусу.

До наших читачів – у справі відзначення 70-річчя Великого Голоду

У ч. 32 з 8 серпня „Свобода" вмістила тексти поданих до обидвох палат Конґресу США резолюцій (S. Res. 202 і H. Con. Res. 254) з приводу відзначення 70-ої річниці Великого голоду в Україні 1932-33 років. В обидвох цих документах засуджується варварське винищення совєтською владою українського народу засобом навмисне організованого голоду.

Усвідомлюючи, що серпень – місяць вакацій та родинного відпочинку, все ж просимо читачів і всіх прихильників „Свободи" активно відгукуватися на заклик українських громадських організацій – листовно звертатися до сенаторів та до члена Палати представників у кожному стейті з проханням, щоб вони своїми голосами підтримали подані до Конґресу резолюції.

Ви також можете зателефонувати просто до Капітолію: (202) 224-3121. Якщо у вас виникнуть додаткові запитання, звертайтеся до Української Національної Інформаційної Служби: (202) 547-0018 або до Української Американської Координаційної Ради: (202) 737 – 6090, або до Української Федерації Америки: (215) – 663 – 9191, або до Гельсінської Комісії: (202) 225 – 3964.

Знайдіть на це хвилину часу! Голодова трагедія України повинна дійти до свідомости всього світу.

Редакція „Свободи"

Київ говоритиме голосом світового українства

VIII конґрес СКУ, який буде проходити від 18 до 22 серпня, можна сміливо, не чекаючи на висліди його праці, назвати історичним – він уперше відбувається в Україні, в її столиці. Легко передбачити, що дорога для сердець делеґатів українська земля спонукатиме їх не лише до взаємних привітань з 12-річчям Незалежности України, але й до ще відвертішої, ще відповідальнішої мови, ніж на попередніх форумах СКУ, і ця мова стосуватиметься як життя українців у світі, так і внутрішньоукраїнських політичних, економічних і загальнокультурних проблем. А їх назбиралося чимало, є серед них, на жаль, дуже гострі, тяжкі до розв'язання і, власне, поєднання надій, бажань і конкретних зусиль, ефективніше, цілеспрямованіше порозуміння між закордонним і материковим українством є, як ніколи, доречним.

Самозрозуміло, що Україна, яка за внутрішнім станом декілька останніх років належить до недвозначно проблемних країн, не могла приділити великої уваги своїм східній і західній діяспорам, а тим більше надати їм ту практичну допомогу, на яку вони вправі розраховувати. З огляду на це, VIII конґрес СКУ, зібравшись на цей раз в Києві, може виявитися доброю підпорою для Української Всесвітньої Координаційної Ради, діяльність якої сьогодні гальмують і матеріяльна скрута, і складні політичні реалії.

Сім попередніх конґресів СКУ і три Всесвітні форуми українців, якщо оцінювати їхні загальні результати, висвітлили і підкреслили головні завдання, які стоять перед українським суспільством в ділянці відродження національної культури і, певна річ, в економіці і політиці, а також досить докладно з'ясували обставини, в яких перебувають українські громади поза межами України, їхнє життя і найважливіші потреби у справі збереження своєї національної ідентичности. Великою мірою таке з'ясування є заслугою президента СКУ Аскольда Лозинського, який за роки своєї каденції – від 1998 року дотепер – відвідав українців у багатьох країнах світу, зокрема в республіках, котрі входили до Радянського Союзу. Про ці візити „Свобода" широко інформувала читачів. Ми також надали належне місце обговоренню проєкту „Закону про закордонного українця", поданого СКУ Верховній Раді ще в 1998 році і до цього часу не затвердженого, і це ще раз засвідчує, що офіційна влада в Україні ревниво, з недовірою, успадкованою від совєтської ситстеми, ставиться до пропозицій, які надходять від громадських низів. Останнім прикладом, м'яко кажучи, неуважного ставлення до такого значного громадсько-політично-культурного об'єднання, як СКУ, є нічим не обґрунтована зміна київською владою місця проведення конґресу: він відбудеться не в Палаці „Український дім", як плянувалося, а в Будинку вчителя. Комусь, мабуть, дуже закортіло применшити значення СКУ і його конґресу.

Тому, незалежно від важливости резолюцій, які прийме VIII конґрес СКУ, цей форум вже самим своїм фактом є актуальним, бо чекаємо від нього здорового впливу на консолідування громадських рухів та організацій, на швидше визрівання умов, які дозволять ствердити, що Україна все швидше рухається в напрямі побуови повноцінного громадянського суспільства.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз SVOBODA Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор –Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата - Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про панування грошей

Ах, як часто ми нарікаємо на загальновідому нечесність наших „співвітчизників", чи пак наших земляків в Україні. При цьому вже навіть не стараємося давати прикладів, бо, мовляв, „це всім відомо", що в Україні нечесно поступають, коли йдеться про все, що зв'язане із грішми. Отже, крадуть, де попало, шахрують, шукають зиску там, де їм не належить – одне слово, в Україні немає чесних людей, а як навіть такі є, то це велика рідкість. Розуміється, маємо при цьому завжди готове оправдання. Бо ж як люди мають виживати з надто скромною платнею, як можуть давати собі раду у цих складних обставинах життя, де так терпить від нестатків звичайний громадянин?

Тому їдемо в Україну із певним острахом: що нас чекає, коли і де впадемо жертвою нечесного „бізнесу" чи непередбачених видатків? Цей страх починається вже на кордоні, коли приходиться зізнавати, скільки маємо при собі грошей. Чи подати справжню суму – чи її трішки „скоротити"? Чи показувати все, що веземо – чи тільки частину? Отже, одні одних обманюємо, бо, мовляв, „там" хочуть нас „напевно" змусити розстебнути гаманець. І якось не застановляємося над тим, що наша поведінка також не є цілком правильна та чесна.

Але усі в унісон постійно стверджуємо, що в теперішній Україні рідко трапляється зустріти чесних осіб, і що кожний „там" старається „викрутити" якийсь додатковий заробіток чи інший не дуже правильний спосіб добути гроші.

А тим часом хоч як ремствуємо на сьогоднішню Україну – тут, де ми живемо, ніяк не краще, коли йдеться про здобуття грошей. Це стало мені різко перед очі в останніх днях через малий, але неприємний випадок, який скоївся в часі одного дощового пополудня. А тих дощових днів було доволі багато.

Отож саме коли я поверталася з редакції до Ню-Йорку, у зливному дощі, минулого тижня на добавок до неприємности від дощу мені „навалила" опона. З трудом і небезпекою гіршої катастрофи я доїхала до газолінової станції – і почалися довгі оглядини та медитації там присутнього „механіка". Вкінці я дістала присуд. Треба дати нове колесо і це кошту ватиме 100 дол. готівкою. На моє запитання, чи можу вжити кредитову картку – була відповідь, що „машина" на кредитові картки попсувалася і можу платити „тільки готівкою". Якось щастя хотіло, що я мала захованих 50 дол. в іншій переділці торби, і так могла заплатити вимагану суму. Не отримала ніякої посвідки, ніякого доказу, крім колеса, що я стільки заплатила. Їдучи вже після усіх тих переживань додому, я запитувала себе, чи це було чесно – поставити мене перед такою вимогою? І чи це був перший випадок, коли тут, у багатій Америці, хтось нечесно здобув гроші? Коли розповіла про цей випадок товаришам у праці, додаючи, що ця нечесність подібна до тих, які приписуємо нашим землякам – отримала відповідь, що „так є у цілому світі".

Одне певне, що тепер буду завжди два рази думати, заки „нарікати" „на тих в Україні", що стараються не завжди чесним способом заробити дослівно „на життя".

О-КА

МВФ – про зростання дефіциту бюджету США

ВАШИНҐТОН. - Міжнародний валютний фонд (МВФ) висловив занепокоєння збільшенням дефіциту бюджету США. На думку експертів Фонду, американський уряд витрачає більше грошей, ніж може собі дозволити в умовах економічної рецесії. Це, у свою чергу, може лише посилити економічні негаразди в державі.

МВФ часто сприймається світовою громадськістю як інструмент політики Вашинґтону. Однак експерти Фонду надають рекомендації не лише слаборозвиненим країнам, але й високоіндустріяльним державам Заходу. З них США користуються особливою увагою, оскільки економічне здоров'я цієї держави серйозно впливає на стан світової економіки. Останній звіт МВФ попереджає американський уряд, що погіршення довготривалих фіскальних перспектив США може неґативно вплинути на майбутнє американців, котрі народилися у перші два десятиліття після Другої світової війни. Вони тепер досягають пенсійного віку, що вимагатиме збільшення виплат, передбачених системою соціяльного забезпечення. Однак, оскільки дефіцит американського бюджету досягне, за прогнозами Білого Дому, 455 мільярдів долярів, США повинні будуть розраховувати на закордонні позики для виконання соціяльних зобов'язань перед власними громадянами. Збільшення державного боргу, у свою чергу, може понизити рівень довіри закордонних інвесторів до економіки США, а значить і до зменшення обсягів інвестицій. Якщо американський уряд не проводитиме жорсткішої фіскальної політики, то, згідно з передбаченням експертів МВФ, значно впаде рівень зростання американської економіки. Білий дім прогнозує подальше збільшення бюджетного дефіциту (до 475 мільярдів долярів) і наступного року.

Представники Демократичної партії, у свою чергу, використовують погіршення фіскальних показників для критики політики Президента Буша, зокрема запропонованого ним зменшення податків. На їхню думку, саме рішення повернути значну частину податків найбагатшій частині американців привело до того, що державний бюджет у останні роки недорахувався десятків мільярдів долярів. Колишній віце-президент Ал Ґор, виступаючи 7 серпня у Нюйоркському університеті, процитував слова лавреата Нобелівської нагороди з економіки Джорджа Акелрофа, який вважає уряд Буша найгіршим в історії США. Отже, спостерігачі вже передбачають, що збільшення дефіциту бюджету становить загрозу для економіки США і політичного майбутнього президента.

Сергій Куделя,
Радіо „Свобода"

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Одна з метафор Миколи Хвильового

Видавництво „Гелікон" у Києві в 2001 році видало працю „Ключі до царства" відомої поетеси і прозаїка Марти Тарнавської. Не маю наміру писати рецензію про цю дуже корисну працю. У вступній статті Людмила Тарнашинська зі захопленням розповідає про авторку та її книжку.

У статті про Хвильового „Хвилював, хвилює і хвилюватиме" на стор. 209 йдеться про новелю „Я": член трибуналу ЧеКа зважується, з льояльности до комуністичного ідеалу, розстріляти рідну матір, що потрапила в число „ворогів" народу.

Це стало джерелом злосливих інсинуацій, які поширювали примітивні люди, що переплутали складну метафоричну фікцію із реальним життям і зробили з Хвильового „чекіста" і матеровбивцю. Тим часом мати Хвильового, Єлисавета, жила довше від свого сина – так пише М. Тарнавська.

Я, принаймні, не читав, що „примітивні люди" стверджували, нібито Хвильовий вбив свою маму.

Кожна ужита письменником метафора має якусь ціль, автор хоче ужитою ним метафорою щось читачеві сказати. Відомо, що Хвильовий у своїх ранніх літах був щирим комуністом і у метафорі хотів сказати, що для „загірної комуни" можна вбити й рідну маму. А друге значення можна тлумачити як засіб зогидити комунізм убивством рідної матері.

Думаю і хочу вірити, що Хвильовий ужив такої дразливої, огидної метафори вбивства матері в другому значенні, тобто зогидження комуни. А доказом на це може бути його остаточний заклик „Геть від Москви!".

Степан Воляник,
Парма, Огайо

Пригноблені українці Росії

У серпні 2001 року відбувся Третій Всесвітній Форум українців, який мав великий вплив на духовне життя, на самоствердження та об'єднання української діяспори в усьому світі. Східня українська діяспора на території Російської Федерації є найчисельнішою від усіх закордонних поселень українців разом узятих.

Російські імперські урядовці спеціяльно і плянomірно впродовж століть занижували кількість українців в Росії, називаючи число 4–5 мільйонів, але з багатьох авторитетних наукових джерел, в тому і з російських, можна дізнатися, що їх є 15–25 мільйонів осіб. І ця найбільша українська меншина і сьогодні, в „демократичній" уже Російській Федерації, найбільш етнічно пригноблена, безправна, ввесь час перебуває під цілеспрямованим тиском асиміляційних процесів.

На початку, коли комуністи після жовтневого перевороту не могли ще взяти під свою контролю всі народи Росії, було коротке піднесення, пробудження української духовности та культури.

В газеті „Мета" за жовтень-грудень 2002 року, органі Української національно-державної думки, говориться, що в Нижнєволжському краї діяло 429 українських шкіл, де навчалося 46 тисяч учнів, працювало кілька українських технікумів та український відділ в Індустріяльному інституті, на Далекому Сході в 1929 році було 1,076 початкових українських шкіл з 52 тисячами учнів і 219 середніх шкіл – 9 тис. дітей, понад 1,000 українських шкіл діяло на Північному Кавказі, переважно на Кубані, розпочав працю й Український педагогічний інститут у Краснодарі, обласні українські газети виходили в Воронежі, Хабаровську, Саратові, Ростові, Самарі, з середини 20-их років у Москві існувало українське видавництво „Сім". Лише у видавництвах Північного Кавказу в 1931 році було випущено 149 назв українських книг. Але, починаючи з 1932 року, всі ці набутки були майже повністю знищені. І тепер відродження української культури зустрічає численні, часто нездоланні перепони.

Яків Ємець,
Сан Сіті Вест, Арізона

Дізналися про книжку

Щиро дякую за статтю у „Свободі" (ч. 28) про мою книжку „З Томаківки до Америки". Люди нарозхват замовляють у мене цю книжку.

Розлетілися мої книжки по усьому світі – до Бразилії, Канади, багатьох міст США, в Україні – до Києва, Харкова, Запоріжжя.

Бібліотекар УПЦ в США Василь Сендега написав до мене з Бавнд Бруку: „Коли почав читати вашу книгу, то не міг відірвати очей аж до останньої сторінки. Я впевнений, що не один читач знайде щось близьке у вашій розповіді про життя". Дякую „Свободі".

Дмитро Яременко,
Сомервил. Н. Дж.

„Юнаки" – назва військової одиниці

В „Свободі" з 25 липня, на першій сторінці, була поміщена обширна стаття про посвячення пам'ятника у Львові, який вшановує І Українську Дивізію УНА, II Українську Дивізію УНА та Юнацтво. Слово „юнацтво" було написане з малої букви. Це неправильно, бо слово „Юнаки" означало назву військової одиниці, подібно як Дивізія. В тому випадку слово „Юнаки" треба було писати з великої букви. Під кінець Другої світової війни, коли генерал Павло Шандрук творив Українську Національну Армію (УНА), Юнаки творили частини протилетунської оборони УНА.

Микола Ненадкевич,
Рівердейл, Н. Й.

Думки перед Конґресом СКУ

Напередодні VIII Конґресу СКУ, що відбудеться в Києві 18–21 серпня, у мене виринуло кілька думок, якими хочу поділитися з читачами. Програма нарад продумана ділово і, хочу вірити, що принесе багато позитивів у дальшу працю цієї світової установи.

Наради відбуватимуться в чотирьох пленарних сесіях, завершаться вибором нових керівних органів СКУ. Не сумніваюся, що виступ Віктора Ющенка належатиме до кращих точок цих нарад. Цікавими будуть звіти з 24 країн світу, де проживають українці. Кожну країну представлятиме одна делеґація, тільки США матимуть аж дві – від УККА і УАКРади.

Особливо звернув я увагу на дві точки програми, які, на мою думку, занедбані, але важливі. Лариса Кий, заступник голови УККА (США), доповідатиме на тему „Еміґрація з України". Треба звернути увагу, що до цього часу, а це вже 12-ий рік незалежности України, держава не спромоглася знайти якийсь прямий зв'язок з українцями поза межами батьківщини. Це, у свою чергу, впливає на українське суспільство, розкинене по цілому світі, яке добачує надто повільні поступи у розбудові нашої державности.

Іван Драч у своїй доповіді з цієї теми стверджує брак співпраці між урядом та українцями на поселеннях. А ці українці в широкому світі, хоча включилися в суспільство країн, в яких проживають, зуміли зберегти свою національну ідентичність, культуру і життєздатність. Україна у своїх зв'язках з українцями на поселеннях повинна використати цей національно свідомий потенціял для розбудови і скріплення державности. Брак цих зв'язків, байдуже ставлення уряду до українців поза межами батьківщини послаблює активність наших організацій.

Ми читаємо, що приблизно 6–7 мільйонів українців сьогодні еміґрувало до 52 країн світу в пошуках кращої долі. В більшості вони уникають контактів з місцевими українцями, а шкода. Нам конче потрібно підсилити новими людьми наше суспільне життя на поселеннях, а тому прямий зв'язок уряду України, його більша увага до організованого українства та певні державні закони, повинні і можуть причинитися до використання цих свідомо-патріотичних ресурсів у розбудові державности. До нас приїжджають окремі державні мужі, наші парляментаристи, виголошують доповіді про те, що і як там у нашій батьківщині, але мені видається, що це вони повинні заслухати наших доповідачів, щоб зрозуміти і запізнатися з нашими позитивними думками стосовно скріплення нашої незалежности і розбудови української держави.

Другою точкою програми Конґресу, на що я звернув увагу, є доповідь на тему „Стан, роля і майбутнє української молоді в житті українських громад поза межами України" Марти Кузьмович, Пласт (США). Зберегти нашу молодь для дальшого збереження української ідентичности на поселеннях – це незвичайно важлива справа.

Ми є свідками, як відходять у засвіти люди похилого віку, але є відносно мало молодих людей, які повинні зберегти їхні надбання. Зрозуміло, кожна еміґрація приречена на асиміляцію, це явище природне, але це не значить, що українська молодь має втратити свою ідентичність, занехати традиції і звичаї своїх батьків. Тому, поки не пізно, треба про це думати, знайти спосіб для заохоти нашої молоді до збереження надбань, здобутих дорогою ціною.

Хочеться вірити, що ці доповіді повинні увінчатися успіхом і зрозумінням українського уряду, який повинен уважно прислухатися до цих справ.

Богдан Кандюк,
Ґлен Спей, Н. Й.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Літня зустріч активу УНСоюзу

Учасники літньої зустрічі активу УНСоюзу в Дітройті

ДІТРОЙТ, Миш. – Цьогорічна зустріч активу УНСоюзу відбулася 26 липня на оселі „Діброва". Гарна погода сприяла присутнім весело і приємно провести час. У зустрічі взяли участь близько 50 осіб. Програма дня була різноманітна та добре складена: спершу неофіційна частина з частуванням, потім офіційна, яку відкрив голова Округи д-р Олександер Серафин. Він найперше зупинився на праці нашої Округи, а опісля подав деякі вістки про працю головної централі УНС.

Зокрема говорив про Союзівку, яка існує тепер як окрема корпорація. Багато дечого на Союзівці відновлено та поправлено з думкою привести житлові приміщення та розваги до сучасних вимог. Нова управа Союзівки старається зменшити дефіцит та заохотити громаду до відпочинку на Союзівці. Саме це бачимо з реклям у пресі УНСоюзу.

У дальшій частині програми О. Серафин попросив до слова гостя – Ярослава Дужого, який 16 разів відвідав Україну. Він є емеритованим підприємцем, власником фірми в Україні, тому подав інформації, базовані на власному досвіді про людей, які працюють в його фірмі. Початки були важкі, однак невдовзі ситуація змінилася на краще. Тепер помітне в Україні покращення.

У Києві багато будинків і вулиць відновлено, включно з Хрещатиком, люди краще одягнені, особливо жінки, помітно більше чемности, частіше люди на вулицях говорять українською мовою. Негативним фактом є, що при кермі України є люди проросійського спрямування, населення України зменшилося з 52 до 46 млн.

Я. Дужий разом з дружиною Олею є меценатами Києво-Могилянської академії, де майже 90 відсотків студентів одержують дипломи з відзнаками і після закінчення навчання працюють в різних фірмах. За особливий вклад у розвиток академії Ярослав Дужий і його дружина були нагороджені медалею імені Петра Могили.

У дальшій частині програми Ніна Василькевич прочитала декілька своїх поезій. Віра Крива прочитала три свої вірші. Після зустрічі усі зфотографувалися.

З ініціятиви Ірини Прийми при співучасті Ольги Марущак, Зені Серафин, Володимира Дигдала, Ярослава Дужого та інших зустріч закінчено співом українських пісень.

Зенон Василькевич

До уваги мистців!

Проєкт різдвяних карток УНСоюзу 2003–2004

Вже серпень – і час подумати про різдвяні картки. УНСоюз починає збирати твори українських мистців, які бажають брати участь у щорічному проєкті УНСоюзу різдвяних карток. Впродовж минулих років у цьому проєкті взяли участь понад 30 мистців. Для репродукції ми прийматимемо твори мистців з українською традиційною різдвяною тематикою. Попередніми роками мистці надсилали твори у різних жанрах і техніках – олія, акварелі, темпера, графічне мистецтво, батік, дереворити, керамічні кафлі та інші, і таким чином наша колекція була цікавою і різноманітною.

Видаючи різдвяні картки УНСоюз, має на меті популяризувати традиційне українське мистецтво та підтримати наших українських мистців. У цьому році знову УНСоюз плянує видати понад 120,000 карток, які розсилатиметься в Америці, Канаді і Україні. Увесь дохід з продажі різдвяних карток призначений на Фонд Відродження Союзівки і на допомогу Українській Народній Фундації, створеній УНСоюзом у 1992 році для сприяння харитативним, культурним і освітнім програмам в Америці, Канаді і Україні. Українська Народна Фундація має статус 501 (c) (3) і всі пожертви на Фундацію можна відтягати від податку.

Плянуючи наш цьогорічний проєкт різдвяних карток, ми радо вітатимемо усіх учасників. Просимо надсилати прозірки, фото або оригінальні твори, які надаються до репродукції, до Головної канцелярії УНС не пізніше, як 30 вересня 2003 року. З усіми запитами прошу звертатися до:

Оксани Тритяк, координатора особливих проєктів
UNA, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
Tel.: (973) 292-9800, ext. 3071 або 1(800) 253-9862

СОЮЗІВКА

КАЛЕНДАР ПОДІЙ

10-16 СЕРПНЯ
„Club Suzie-Q" Week.

10-23 СЕРПНЯ
Традиційна українська танцювальна група Роми Прийми Богачевської.

СУБОТА, 16 СЕРПНЯ
Вибір „Miss" Союзівки. ЗАБАВА, грає оркестра „ФАТА МОРГАНА". Виставка мистецьких творів Козаків.

НЕДІЛЯ, 17 СЕРПНЯ – год. 2-га по пол.
Концерт української спадщини № 4, хор „Думка".

СУБОТА, 23 СЕРПНЯ – год. 8-ма веч.
Святкування Дня Незалежности України. Виступ учнів танцювальних таборів Роми Прийми-Богачевської, і ЗАБАВА. Рапсодний народний ансамбль з України.

НЕДІЛЯ, 24 СЕРПНЯ – год. 2-га по пол.
Концерт української спадщини № 5 Рапсодний народний ансамбль з України.

25 СЕРПНЯ - 1 ВЕРЕСНЯ
Тиждень святкування Дня Праці.

30-31 СЕРПНЯ
Святкування Дня Праці – ЗАБАВИ, грають оркестри „ТЕМПО " і „ФАТА МОРГАНА", концерт української спадщини - танцювальна група з Канади.

8-11 ВЕРЕСНЯ
З'їзд колишніх студентів Регензбурзької гімназії.

12-14 ВЕРЕСНЯ
З'їзд КЛК.
З'їзд Байройтської гімназії та мешкенців табору Байройт.

18-21 ВЕРЕСНЯ
З'їзд колишніх студентів української Зальцбурзької гімназії.

26-28 ВЕРЕСНЯ
Рада – Курінь „Спартанки".

28-30 ВЕРЕСНЯ
З'їзд Міттенвальдських шкіл.

17-19 ЖОВТНЯ
Крайовий Пластовий з'їзд.

31 ЖОВТНЯ-2 ЛИСТОПАДА
„Halloween 'Weekend'" – Вечірка для молоді, та костюмова забава для всіх.

7-9 ЛИСТОПАДА
Пласт – Орликіяда.

15-16 ЛИСТОПАДА
УАКРада.

21-23 ЛИСТОПАДА
Наради Головного Уряду УНСоюзу.

Цей календар буде доповнюватися. Дати можуть мінятися.

СОЮЗІВКА • SOYUZIVKA
Ukrainian National Association Estate
Foordmore Road, Kerhonkson, New York 12446
Tel.: (845) 626-5641 • Fax: (845) 626-4638
www.soyuzivka.com • e-mail: soss@aol.com

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Листи про історію і сучасність

Тижневик „Свобода" вже закінчив цикл публікацій з приводу подій на Волині в 1943 році, а листи від наших читачів усе ще надходять, тому що ця тема для багатьох дуже болюча, пам'ятна. Надіслав розважливу і водночас емоційно сильну статтю „Хто повинен вибачатися?" **Едвард Кухар** з Говелу, Н. Дж., у якій пригадує численні кривди, завдані поляками українцям на західних землях, і запитує: „Невже ж українці заходили на польські землі виконувати злочини, у яких їх звинувачено? Вони ж боронили своїх жінок, дітей і старших віком чоловіків".

З Мінеаполісу, Мін., **о. Володимир Боровський** надіслав статтю про події 1938-40 років у Закарпатській Україні, зокрема про заснування в Хусті, стараннями Архиєпископа Саватія Консисторії Української Православної Церкви, діяльне життя українських церковних громад, змагання хорів, працю шкіл і багатьох діячів в ділянці українства. До статті долучено копію світлини зі зображенням церковних служителів того часу.

Галина Ковалишин з Норт-Порту, Фла., у статті „Християнізація Руси-України" розповідає про історію хрищення Київської Руси, 1015-ліття якого відзначається 14 серпня.

Велику статтю „Гетьман України Іван Барабаш" надіслав художник **Василь Барабаш** з Нью-Йорку. У своєму дослідженні він спирається на праці В. Антоновича, О. Апанович, М. Грушевського, ряду інших істориків. Автор статті вважає, що Україна на зазнала б трагедії приєднання до Росії, коли б не загинув і був далі гетьманом Іван Барабаш.

Від **д-ра Осипа Мороза** з Кергонксону, Н.Й., надійшли копії листів і публікацій у періодиках, що стосуються його допомоги Україні.

Ірина Дибко-Филипчак з Нью-Йорку разом з книжкою Петра Сороки про Докію Гуменну надіслала схвальний відгук про „Свободу", яка, на її думку, „є і буде в рівновазі з літературною творчістю Докії Гуменної". Дякуємо!

Маємо також кілька листів з України. **Анатолій Сазанський** з Миргороду у добірці вісток інформує про видання збірки українських приказок і висловів про шкідливість пияцтва, про анахронічну наявність численних пам'ятників і назв на честь комуністичних діячів, а також про ...54-кілограмового сома, якого впіймали рибалки у річці Хорол.

Директор Інституту досліджень діяспори **Ігор Винниченко** з Києва повідомляє про підготування альманаху „Визначні постаті закордонного українства" і запрошує долучитися до цього охочих. Адреса дирекції альманаху: а/с 126, Київ 01034 Ukraine.

Директор Інформаційно-видавничого центру „Християнська Україна" **М. Довгалюк** з Києва запрошує читати нову всеукраїнську газету „Оранта" в інтернеті: www.alfacomnet/-ixukr.

Сергій Брунь з Києва написав про участь міської організації українських націоналістів у Панахиді в пам'ять Патріярха Володимира Романюка і вшануванні пам'яти Олени Теліги в річницю її народження.

Христина Хедр з Вестфілду, Н. Дж., переслала копію опублікованого в українській газеті „Новий час" листа завідуючої бібліотеки в селі Лівчиці Ірини Сагайдак з подякою за книжки, котрі подарувала Ірена Гаджера з Чикаґо.

Михайло Феш з Арізони прислав вирізку з газети „Express", у якій розповідається про погіршення з харчами в Україні. „Зайди і яничари розікрали зерно і вивезли, щоб доказувати перед світом, що ніякого геноциду в 1932-33 роках не було", – пише він.

Кілька віршів політичного змісту надіслала з Охтирки **Катерина Квітчаста**, лавреат ряду міжнародніх літературних конкурсів.

Про себе вона пише:
Очі віршами забиті
В'ються строфи, чистять душу.
Все шукаю хвильку слушну,
Щоб у слові захмеліти.
Захмеліти, заяріти –
І учадіти надового,
Доки згасне дикий стогін
Того чаду в крилах вітру.

Петро Ващик повідомляє з Чикаґо, що студія „Заграва" в Клівленді створює на замовлення документальні фільми, знімає музичні фільми. Телефон: (440) 885-2272.

Іван Лучечко з Джерзі Сіти, Н. Дж., переслав поезії Анни Дудич, яка пише вірші про Україну в Еспанії, до якої виїхала на заробітки. Анна Дудич мріє:

Ожити знову і набратись сили
З води джерельної і голубих льонів.
Від матінки-землі й туманів сивих,
Від українських золотих хлібів.

Храмове свято

Студент семінарії Мар'ян Нестор – майбутній священик УПЦ Київського патріярхату.

До Прикарпатського краю прибув я на запрошення студента Волинської духовної семінарії УПЦ КП Мар'яна Нестора та його рідних з села Ріп'яної Старосамбірського району Львівської області. Оглядаючи давні історичні пам'ятки в його рідному селі, ми побували в місцевих храмах св. Михайла і свв. Петра і Павла, настоятелем в яких є випускник Львівської духовної семінарії о. Ігор Дудик. Він став нашим головним екскурсоводом у святині.

Село Ріп'яна свої початки в документальних джерелах зазначає 1527 роком і з тих же джерел черпаємо відомості про перший храм Божий, який був тут дерев'яний, як і всі святині в прикарпатських селах. На жаль, та давня святиня не збереглася, а наприкінці XIX ст. в селі виріс новий храм з окремою дзвіницею.

Наступного дня ми вирушили до села Смерічки на храмовий празник свв. Апостолів Петра і Павла з усією родиною Мар'яна Нестора. Ідемо стежками через гори, з різних сторін, як весняні потічки, стікаються до святині ошатно одягнені жінки, батьки, молодь, діти. Біля храму – велике різнобарвне живе людське озеро, до якого вливаються оті живі потічки. Настоятель о. Ігор Дудик править Літургію. Чудово співає об'єднаний хор двох парафій. Більша частина вірних в храмі та біля нього – діти, молодь.

В той же день відбулось посвячення води біля храму. Вірні вітали одні одних зі святом, запрошували на святочний обід. Мені було незвично, що незнайомі люди запрошують мене до своїх осель, щоб пригостити обідом. В хаті, куди я вперше переступив поріг, мене, волиняка, щиро вітали, пригощали і в спільній молитві та трапезі відчувалося вікове єднання брата з братом в святій нашій вірі.

Володимир Рожко,
м. Луцьк

Народна мудрість: добро примножує добро

Учасники зустрічі з дітьми потерпілих в час катастрофи на Скнилівському летовищі в липні 2002 роки. В центрі – Ірина Куровицька, Варка Бачинська, о. Богдан Смук.

Народна мудрість, що добро покликане примножувати добро, ще раз знайшла своє підтвердження в часі загоювання травм після трагедії на Скнилівському летовищі. Відразу зголосилися українці американської діяспори з повідомленням про збір коштів для допомоги постраждалим.

Кошти збирались через Союз Українок Америки і були передані дітям особисто головою цієї організації Іриною Куровицькою та референткою суспільної опіки Варкою Бачинською.

Багато з людей, далеких від організованого громадського руху, завдяки цій благодійній акції довідались про існування Союзу Українок.

Дехто сприйняв допомогу, як поклик сумління, відчувши потребу теж творити добро. Саме так трапилось з Андрієм Затварським, студентом Української академії друкарства, який після катастрофи вже двічі перебував у лікарні. Отримавши грошову допомогу від Союзу Українок Америки, він поділився отриманим з тими, кому ще гірше – з одинокими бабусями. Андрій виріс у християнській родині. Його батьки Ольга та Олександер вкладають у души обох синів основи національної гідности, дбають про формування власної громадянської позиції у суспільстві.

Зірка Андрусь,
Львів

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Презентація книжки А. Гороховського „Віч-на-віч з Америкою"

ЧИКАҐО. – 31 липня Генеральне консульство України влаштувало прийняття на честь презентації книжки журналіста, головного редактора чикаґської україномовної газети „Час і події" Анатолія Гороховського „Віч-на-віч з Америкою". До дипломатичної установи були запрошені діячі науки, культури, поети, журналісти. Генеральний консул д-р Борис Базилевський, звертаючись до гостей, відзначив , що книга буде з інтересом зустрінута читачами, адже вона присвячена діяспорі, її людям, їхнім справам.

На прийнятті з короткими оглядами нового твору журналіста Анатолія Гороховського виступили історіограф українських лікарів і діяспори Павло Пундій, поетеса Ольга Попович, активний громадський діяч Борис Антонович та редактор української радіопрограми Марія Климчак.

380-сторінкова книжка відкривається вступною статтею Генерального консула України в Чикаґо д-ра Бориса Базилевського. Далі подано розповіді про видатних людей української громади міста, якими гордиться діяспора.

Йдеться про професора Михайла Біду – відомого економіста, послугами якого користувалися президенти Америки. Окремий нарис присвячений Миколі Міщенкові, якого справедливо називають українським Едісоном, адже він є володарем 50 американських патентів на винаходи.

Чимало місця відведено в книзі розповідям про фінансових та громадських діячів, зокрема про президента банку „Певність" Юліяна Куляса, про президента українсько-американської кредитової спілки „Самопоміч" . Богдана Ватраля, голову Комітету споріднених міст Чикаґо–Київ Марту Фаріон, колишнього сенатора стейтового парляменту Володимира Дудича.

В книзі вміщені інтерв'ю з українськими послами в Америці, а також розмови з усіма Генеральними консулами України в Чикаґо, які перебували на цій посаді.

Зацікавлять читачів нариси про першого українського космонавта Леоніда Каденюка, про американську астронавтку українського походження Гайді Федоришин-Пайпер, а також розповіді про видатних українських вчених Івана Пулюя, який відкрив експромені, та Бориса Грабовського – сина відомого поета Павла Грабовського, якому належить честь створення електронного телебачення. В книжці багато місця відведено спорудженню біля Чикаґо пам'ятника жертвам Великого голоду в Україні, зокрема розповідається про автора монумента київського скульптора Анатолія Куща.

Під заголовком „Лікар від Бога" в книзі надрукований документальний нарис про трускавецького лікаря Володимира Козявкіна, який впровадив у практику нову методу лікування дітей, хворих на церебральний параліч, і вона дістала підтримку в дитячих лікувальних закладах багатьох країн світу. Доктор медичних наук, професор Козявкін відзначений найвищою нагородою країни, йому присвоєно почесне звання „Герой України".

В розділі книги, присняченому жінці, матері, державній діячці, надруковані розповіді про дружину Вячеслава Черновала, поетесу Атену Пашко, та інтерв'ю з Тетяною Лисенко, яка впродовж пів року вчила американського дипломата Карлоса Паскуаля, посла США в Україні, розмовляти українською мовою. Книгу прикрашають понад сто світлин.

Олена Філіпчук

Під час презентації: Анатолій Гороховський (праворуч) і Генеральний консул України в Чикаґо д-р Борис Базилевський.

ВІДЗНАЧЕННЯ РОКОВИН

„СВОБОДИ" і THE UKRAINIAN WEEKLY

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

започатковує проєкт святкування річниць обидвох видань УНСоюзу і оголошує КОНКУРС на кращий есей.

Термін подання конкурсних праць:

„СВОБОДА"	**110-та РІЧНИЦЯ**	**ВЕРЕСЕНЬ 2003 р.**
„УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК"	**70-та РІЧНИЦЯ**	**ЖОВТЕНЬ 2003 р.**

Запрошуємо взяти участь у цьому проєкті студентів коледжів і університетів. На нашу думку, є дуже важливим заохотити нашу молодь висловити свої погляди відносно впливу преси на їхню генерацію у минулому, сучасному і майбутньому. Батьків і учителів просимо підтримати цей проєкт, заохочуючи студентів до активної участи.

Наголовок есею:

„Який вплив матиме українська преса на майбутність у нашій громаді?"

ПЕРША НАГОРОДА:	**250 дол.**	Есей в українській мові
	250 дол.	Есей в англійській мові
ДРУГА НАГОРОДА:	Вихідні дні (weekend) **на СОЮЗІВЦІ**	

Правила для учасників:

1. 300-500 слів машинопису на аркуші паперу 8 x11 інчів.
   – в українській або англійській мовах.
2. На відворотній стороні статті треба подати:
   – ім'я і прізвище, адресу, число телефону і електронної пошти (друком);
   – назву школи в якій навчається студент і рік навчання;
   – вік студента.
3. Усі есеї мусять бути підтверджені поштовою печаткою не пізніше як 31 серпня 2003 р.

Вислати на адресу: **Ukrainian National Association,**
Attention: Oksana Trytjak
P.O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Tel.: (973) 292-9800 ext. 3071

Творчий вечір Ігоря Качуровського

МЮНХЕН. – 23 липня в Українському Вільному Університеті (УВУ) відбувся творчий звіт письменника, перекладача, професора д-ра Ігоря Качуровського з нагоди 85-річчя від дня народження. Святковий вечір відкрив декан факультету україністики УВУ д-р Анатолій Погрібний.

Про своє життя і творчість звітував І. Качуровський. Він розповів, що свою працю „Новеля як жанр" писав не у кабінеті, а під деревом у далекій Аргентині, про те, що саме йому належить широко відомий термін „розстріляне відродження", у варіянті „розстріляний ренесанс".

Серед прозових творів Ігоря Качуровського відома на Заході, але ще не друкована в Україні дилогія „Шлях невідомого" та „Дім над кручею". Перу Ігоря Качуровського належать й інші не поєднані єдиною сюжетною лінією новелі, повість «Залізний куркуль". Серед наукових праць ювіляра – „Строфіка", „Фоніка", „Нарис компаративної метрики", докторська дисертація „Давні слов'янські вірування та їх зв'язок з індоіранськими віруваннями", численні статті з історії літератури, вміщені, зокрема, в об'ємній книжці (близько 800 сторінок) „Променисті сильвети" (2002).

І. Качуровський здійснив 650 перекладів з різних мов – еспанської, німецької, італійської, польської, французької, португальської та ін. Зараз літератор працює над перекладом „Пісні про Ролянда". Ще одна галузь науково-творчої діяльності Ігоря Качуровського – укладання хрестоматій (як от „Хрестоматія української релігійної літератури"), антологій, літературних збірників.

Чекають на видавців „Антологія українських сонетаріїв",„Покоління Другої світової війни у літературі", „Пародіяріюм" та „Дедікаторіюм". Ігор Качуровський має чималий творчий доробок нарисів, спогадів, дорожніх нотаток, фейлетонів та гуморесок. Він – автор книжок з кримінології та судової експертизи.

Серед широкого спектру наукових досліджень професора І. Качуровського є й економіка, зокрема його праця „Генеральна реконструкція українського села під більшовиками".

Ігоря Качуровського привітали з ювілеєм відома перекладачка Маргарета Жердинівська, канцлер УВУ в Мюнхені д-р Микола Шафовал. Імпрезу підсумував д-р Анатолій Погрібний, який побажав Ігореві Качуровському міцного здоров'я і нових творчих успіхів.

Віталій Жугай

Д-р Ігор Качуровський і д-р Мирослав Фіцак (зліва) в УВУ

Острозька академія чекає на книжки

В січні 2002 року згідно з рішенням Вченої ради Національного університету „Острозька академія" при цьому навчальному закладі почав діяти Інститут досліджень української діяспори, директором якого призначено історика д-р Аллу Атаманенко, секретаря Світової ради Українського історичного товариства.

Діяльність інституту передбачає кілька напрямів, які поз'язані між собою. В першу чергу це створення і розбудова бібліотеки і архіву, які допомагали б студентам і дослідникам вивчати різні аспекти життя та діяльности українців за межами України. Крім того, вже розробляється навчальна програма і в 2003 році впроваджено окремий курс про діяльність українських наукових установ в діяспорі. Також передбачається видання наукових збірників і довідників, присвячених українській діяспорі.

Першим виданням інституту, у співпраці зі Світовою науковою радою СКУ, буде збірник праць про українські наукові установи в США, Канаді, Західній Европі і Австралії. Президія Світової наукової ради повністю підтримує діяльність Інституту досліджень української діяспори. Звертаємося до всіх українських організацій, редакцій українських часописів і українських видавництв в діяспорі з проханням надсилати їхні видання – книжки, журнали, часописи, бюлетені та інші матеріяли. Окремі громадяни можуть допомогти в розбудові бібліотеки інституту і подарувати діяспорні українські видання.

При цій нагоді висловлюємо щиру подяку Українському музеєві в Клівленді і його директорові Андрієві Фединському за активну допомогу в розбудові бібліотеки інституту. Видання просимо висилати на адресу: Алла Атаманенко, вул. Семінарська, 2, Острозька академія, м. Острог, Рівненська область, 35800 Ukraine.

За президію Світової наукової ради СКУ:

Д-р Любомир Винар, д-р Ася Гумецька, д-р Аркадій Жуковський, о. д-р О. Кравченко, д-р Осип Мартинюк

7 серпня 2003 р.

Боролися за визволення українського народу

До 90-річчя Українських Січових Стрільців

Однією з леґенд українського народу є Українські Січові Стрільці (УСС), які з дивовижньою мужністю, героїзмом і завзятістю боролися за свою незалежну державу. Західня Україна після поділу Польщі в 1772 році дісталася під володіння Австрії в стані повної економічної й культурної руїни. Не було шкіл, не було і належної національної свідомости, національної провідної еліти. Але постали певні національні зрушення під впливом творів Івана Котляревського, Петра Гулака-Артемовського, Боровиковського, Гребінки, Григорія Квітки-Основяненка, а потім Михайла Драгоманова та інших. Та наймогутніше піднімається духовість народу під впливом творчости Тараса Шевченка. Було засновано декілька наукових закладів, постали громадсько-освітні і політичні організації, які сприяли національному пробудженню.

Ніхто і нічим неспроможний згасити того духу, того вогню, ніхто не спроможний зламати тієї волі, яка є міцнішою від земного життя

На Покутті 5 травня 1900 року д-р Кирило Трильовський заснував гімнастично-пожежне товариство „Січ", спрямоване на патріотично-військове виховання молоді. „Січ" вже у 1913 році мала понад 1000 осередків. В березні 1913 року д-р Володдимир Старосольський заснував Товариство січових стрільців і ці українські організації встали в обороні прав свого народу.

Надзвичайно великою подією був перший виступ Січових Стрільців під час всенародного зриву 28 червня 1914 року, коли загинув в Сараєві австрійський престолонаслідник Франц-Фердинанд і його смерть стала іскрою, що запалила Першу світову війну. 2 серпня постає Головна українська рада (ГУР) і Українська бойова управа (УБУ), які 6 серпня видають спільний маніфест до всього українського народу зі закликом до бою за волю України.

Президію ГУР очолив д-р Кость Левицький, який одночасно був головою УБУ. Визначні поети і композитори творили для національних визвольних змагань безсмертні січові марші, пісні і музику, яка поривала молодь до бою за свої права і державу. Зроджувалися стрілецькі секції УСС, постав генеральний штаб і військові одиниці під фаховим проводом. Видано перший підручник в українській мові „Польова служба". Союз Визволення України (СВУ), який постав напередодні Першої світової війни, широко розгорнув усвідомлюючу діяльність серед народу.

До УСС приєдналися тисячі юнаків і серед них сотник Т. Рожанковський, Михайло Галущинський, Іван Андрухів, Никифор Гірняк та інші.

3 вересня 1914 р. о. О. Нижанковський прийняв військову присягу від 2500 стрільців. Юні вояки перейшли військовий вишкіл під командою сотника Никифора Гірняка і взяли участь в боях на фронті, де виявили непересічну мужність і героїзм. В бою від 29 квітня до 2 травня 1915 року на горі Маківці вони виявили безмежний патріотизм в боротьбі з ворогом, який століттями поневолював наш народ. Мужньо боролися УСС, форсуючи Дністер і Золоту Липу 9 серпня під командою отамана Гриця Косака. Важкі бої сточили УСС над Стрипою, біля села Семиковець 1- 3 листопада. Один із більших боїв УСС вели на горі Лисоня, 2 - 4 вересня. Це був найкривавіший бій в історії УСС.

Зиму з 1915 на 1916 р. великі частини УСС перебували у Соснові, де готувалися до нових дій. В 1917 р. УСС пережили велику радість в днях створення Української Центральної Ради в Києві. Але треба було під командою М.Тарнавського йти на фронт, обороняти УЦРаду від ворожих військ. 9 лютого 1918 р. в Бересті центральні держави підписали мир з Україною.

1 листопада 1918 р. у Львові було покликано Український генеральний військовий комісарят, який очолив Д. Вітовський. Комітет підготував Листопадовий зрив, в якому сили УСС відіграли провідну ролю. Створилася УГА, а УСС було перейменовано на Першу бригаду УСС. Розгорілися бої проти польського війська, московських більшовиків та армії Денікіна в поході на золотоверхий Київ.

Виснажені військові частини опинилися в „чотирикутнику смерти" і вимушені були підписати перемир'я з більшовиками. Частина Бригади УСС включилася у склад армії генерала Омеляновича-Павленка. Вирішальний бій перевів курень УСС 30 квітня в околицях міста Махнівці, де не лише розгромив війська генерала Ромера, але і його із штабом забрав в полон.

До боротьби приєднався полковник Євген Коновалець, який очолив Київських Січових Стрільців. Але події були не на користь Україні. Вояки армії УНР були позбавлені волі у польських таборах. Серед них мало залишилися живими після голоду і тюремної пошести.

Ми з гордістю відзначаємо 90-річчя УСС, яких вороги боялися навіть після смерти, їхні могили розвалювали. Вічна слава українським героям, що боролися за визволення власного народу з неволі.

Ніхто і нічим неспроможний згасити того духу, того вогню, ніхто не спроможний зламати тієї волі, яка є міцнішою від земного життя.

Ярослав Стех

До 70-річчя Великого голоду в Україні

Акції Союзу Українок Америки під час Великого голоду в Україні

Перші вістки про голод в Україні з'явилися в журналі „Жіноча Доля", який виходив в Коломиї (редактор О. Кисілевська), котрий приносив СУА вісті з рідного краю й служив жінкам в Америці за власний журнал до часу видання журналу „Жіночий світ". Після цих публікацій 15 лютого 1933 року Українська Національна Рада Жінок у Празі видала відозву до всіх народів світу, щоб вони звернули увагу на жахливий стан населення в Україні, щоб Міжнародний Червоний Хрест прийшов на допомогу голодуючим. Заяву підписала Софія Русова, голова Національної Ради Жінок України. В цьому журналі 1 жовтня 1933 р. з'явився заклик Союзу Українок у Львові до міжнародного жіноцтва в справі положення на Великій Україні. Цю відозву надруковано в формі летючки в чужих мовах та вислано до міжнародних і чужоземних жіночих організацій. „В нечуваному горі, яке переживає у цю хвилину український народ на землях т. зв. Української Соціялістичної Республіки, – говорилося у відозві, – ми, українки Галицької землі, звертаємося до вас, сестри усіх країн, за підтримкою – за допомогою". Звернення підписала Мілена Рудницька, голова Союз Українок.

Вістка про ці події швидко досягла Америки. 13 листопада 1933 року Головна управа Союзу Українок Америки провела збори відділів Ню-Йорку і околиць, щоб організувати Комітет негайної допомоги голодуючій Україні. На збори прибули представники 13 відділів. Вибраний комітет очолила д-р Неоніля Пелехович - перша референтка Суспільної опіки СУА. У складі комітету були Павлина Авраменко, Петрунела Костенко, Ольга Петренко і Юлія Ярема - голова СУА в 1925-1931 роках. Було створено також Дорадчий почесний комітет, до якого увійшли люди провідного світу української і американської громад. Запросили Олександра Архипенка до Дорадчого комітету, але він відмовився і подарував скульптуру на льотерію для придбання фондів голодуючій Україні.

Комітетові вдалося зібрати провідних осіб з тодішньої української громади, що вказує на його вагомість. Про авторитет комітету в США довідуємося з листів, які приходили до Комітету з проханнями переслати брошурки, меморандуми, листи та поради, як проводити акції. 27 листопада 1933 року писала Антонія Ляпарт з Сен Луї. Мізурі, що там зформувався комітет і 10 грудня відбудеться протестаційне віче проти виголодження України совєтами.

Було вислано девять запрошень до американських діячів з пропозицією увійти в Дорадчий комітет. На жаль, більшість не відповіла або відмовилася, мотивуючи це тим, що акція має ніби політичний, а не гуманітарний характер. Популярний тоді письменник К. Велз погодився, щоб його прізвище фігурувало у Дорадчому комітеті, бо саме видав книжку „Kapoot" з подорожі від Ленінграду до Східньої Туреччини. 2 січня 1933 року прийшла відповідь на запрошення стати членом Дорадчого комітету від Флоренс Касіді, кореспондентки з „YWCA", яка погодилася бути в комітеті і допомагати Україні.

Комітет намагався ознайомити громадськість з подіями в Україні через американську пресу, яка подала б правдиві факти про ситуацію в Україні, щоб зайнятися збіркою грошей і висланням їх в Україну. Було виготовлено меморандум, листи і прохання, які вислано до Президента США, його дружини, конґресменів, сенаторів, різних фундацій, інституцій релігійного і гуманітарного характеру та відділам СУА для проведення акції по своїх місцевостях.

На меморандум, висланий 21 листопада 1933 р. до Президента Френклина Делано Рузвельта, прийшла спершу відповідь від 3 грудня 1933 р. з відділу в справах Східньої Европи Державного департаменту про те, що листа буде передано Президентові. Друга відповідь з адміністрації президента надійшла 15 грудня 1933 року. У ній подано до відома комітетові, що Уряд США під цю пору не може зайняти будь-яке становище щодо ситуації в Україні, Лист підписав Роберт Келлі. Було також вислано лист до Елеонори Рузвельт, дружини Президента. Листа підписала голова комітету д-р Н. Пелехович. Відповідь від Елеонори Рузвельт надійшла з її канцелярії з обіцянкою, що увагу Елеонори Рузвельт буде звернуто на цю проблему в найближчому часі. Жодного іншого відгуку від Елеонори Рузвельт не було, одначе пізніше в листі до Л. Марґолі, члена Дорадчого комітету, вона написала, що не може нічим допомогти.

21 листопада 1933 року Комітет вислав листи до ряду урядових інституцій, посла США в Росії, Міжнародного Червоного Хреста в Женеві, Американського Червоного Хреста у Вашінґтоні, сенаторів, конґресменів, послів США та консульств у Вашінґтоні. Від 5 до 27 грудня 1933 р. надійшли відповіді від сенаторів та конґресменів, які обіцяли розглянути надіслані матеріяли при найближчій нагоді. На жаль, це ще раз засвідчило, що уряд США не хоче ускладень з режимом Сталіна, а тому намагається не помічати того жахіття, яке діялося в Україні. Усе ж СУА та іншим українським інституціям вдалося досягнути того, що в травні 1934 року републіканець Гамілтон Фиш представив резолюцію ч. 399 з цього питання в Палаті представників.

СУА не втрачав надії привернути увагу громадськости до трагедії України. 6 грудня 1933 року було вислано листи з памфлетом до часописів „N.Y. Evening Post", з якого прийшла відповідь, що одержали листа, але помістити не можуть, бо не вистачає місця на власні статті. „New York Times " не дав жодної відповіді, з „N. Y. Herald Tribune" відповідь була такою: „Ми маємо свого кореспондента і не покладаємося на Москву, то наш короспондент ще раз поїде до Совєцького Союзу". Відгукнулися й інші видання. „World Telegram" підтвердила одержання матеріялів і написала, що листів того роду приходить сотні, то газета мусить вибирати, що саме цікавить читачів.

Як бачите, можна вести мову про певне співчуття до української справи, яке не діставало реального розвитку через острах якось зашкодити взаєминам між США і СССР.

Іншою була позиція нечисленної, на жаль, української преси в Америці. Дуже докладно про голод в Україні і працю комітету писала „Свобода". Звісно, треба мати на увазі, що в умовах повної інформаційної бльокади, яку застосовував комуністичний уряд в Москві та Україні, преса не мала можливости подавати реляції безспосередньо з місця подій і була змушена користуватися досить фраґментарними свідченнями про голод.

Комітет також видав летючку про голод в Україні англійською мовою, яку було розіслано до відділів, щоб передавали своїм конґресменам для акції у Вашінґтоні та до місцевих американських часописів. Ця летючка мала великий відголос, коли членка СУА Олена Горбаль з 38-го Відділу з Ансонії, Кон., вислала її до конґресмена Германа Копельмана, родом з Одеси, а він її вислав на адресу Марка Літвінова, народного комісара закордонних справ СССР, тобто міністра, який саме тоді прибув до Вашінґтону. М. Літвінов передав цей запит до Посольства СССР у Вашінґтоні і Посол Сквірський мав відвагу заперечити голод в Україні. Він назвав цей запит ґротеском і заявив, що смертність в Україні є найнижчою з усіх радянських республік. Про цей інцидент писала широко преса Америки і західнього світу. Цей випадок був малою перемогою комітету, оскільки офіційні чинники СССР усе ж були змушені вести мову про голод.

Комітет намагався мати більше інформації про голод в Україні, і тому зміцнював зв'язок із організованим українським жіноцтвом в Галичині. 12 грудня 1933 року СУА вислав листи до Софії Русової, голови Міжнародної Ради Жінок України, звітуючи про працю комітету. Комітет просив повідомити, куди і як можна посилати харчі, одяг і гроші в Україну. Такого ж змісту листи пішли до Союзу Українок у Львові на руки голови Мілени Рудницької і до голови Українського Жіночого Союзу в Празі Зиновії Мірної.

16 січня 1934 р. прийшла відповідь від Союзу Українок у Львові про те, що безпосередньо Союз Українок не займається цією справою, до цього покликаний влітку 1933 року окремий комітет „Рятунку України" із представників всіх центральних організацій і установ, до якого СУ входить на правах члена. Діяльність СУ в акції допомоги голодуючій Україні обмежилася відозвою-летючкою

(Закінчення на стор. 14)

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 241. Джерзи Сиіі, Н. Дж., вівторок, 17 жовтня 1933.

ОЧЕВИДЕЦЬ ПРО СТРАХІТТЯ ГОЛОДУ НА УКРАЇНІ

НЮ ЙОРК. — Оповідання громадянки Марти Козак, котра відвідала свою родину на Великій Україні й розповідала півтори години про страшні страхіття голоду на рідній землі, потрясли всіми нервами тої публики, що виповнила по береги велику салю Українського Народного Дому. Це розповідала бувша большевичка, котра не могла повірити, щоб на Україні могли діятись такі страшні річи, про які доносила „буржуазна" українська преса. По 20 роках поїхала вона зі своїм чоловіком у Київщину і на Поділля. І там бачила тисячі живих трупів, дізналася, що вся її рідня вигинула з голоду, що позникали цілі села. І заклялася там на місці, що доки її життя, буде своїм простим словом протестувати, де тільки буде можливість, проти червоних катів.

Це розповідала вона на протестаційнім протибольшевицькім вічу, влаштованім 15 жовтня заходами Центрального Комітету Українських Національних Орґанізацій міста Ню Йорку.

Віче відкрив голова Комітету, гром. Андрій Борак, секретарював гром. Вінтоняк, а про відношення Москви до України, про голод на радянській Україні й про українське питання як міжнародню проблему реферували д-р Л. Мишуга й В. Кедровський. Адвокат С. Ярема говорив по анґлійськи від імени тут роджених Українців. Він теж відчитав протестаційні резолюції.

Боєві пісні відспівав Український Хор під управою п. Т. Онуфрика. Збірка принесла $287.14. Присутні заявилися за те, що віче є тільки початком протесту Ню Йорку й околиці проти червоної Москви. Властивий протест буде заманіфестований у кількадесять-тисячнім протестаційнім поході, який має відбутися в Ню Йорку заходом Українців з Ню Йорку й околичних місцевостей. Це має бути [illegible]

НОВЕ РЕКЕТІРСТВО В ПРАЛЬНЯНІМ ПРОМИСЛІ.

Завідатель одного підприємства чищення одіння в Ню Йорку доніс прокураторії, що до його підприємства принесено до чищення одіння, в якому був зашитий динаміт. Динаміт мав висадити в повітря фабрику. Завідатель підозріває як головного винowника одного свого конкурента, що має „ланцюх" пралень.

100-ЛІТНІЙ СТАРЕЦЬ ПЕРЕД СУДОМ.

Перед городським судом у Челядзі, коло Сосновца, відбулася розправа проти 100-літнього діда Томи Католика. Дідок побив дуже сильно І. Карпака за те, що він пас коня на його леваді. З помічю прийшов старцеви його син. Суд доказав вину обом обвинуваченим і у висліді присудив Католика на 10 зл. гривни, а його сина на два тижні тюрми.

ПРОТЕСТ БЕРЛІНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

В понеділок, 11. вересня, „Українська Громада" в Берліні улаштувала збірний протест проти виголоджування України Москвою. В год. 18-тій в гр.-кат. каплиці на Пфальцбургерштрассе відправив гр.-[illegible] на [illegible], о. [illegible] за роз-

1933 р. Одна з численних публікацій „Свободи" про голод в Україні

Акції Союзу Українок...

(Закінчення зі стор. 13)

до жіночого світу. В комітеті „Рятунок України" Мілена Рудницька стала першою заступницею голови та референткою зі закордонної програми. Допомогові акції були б можливі лише за умови, що совєтський уряд дав свою згоду на перевезення харчів кораблями й залізницями та роздавання їх під міжнародньою контролею. Але більшовики заперечували сам факт голоду.

18 січня 1934 р. в листі від Українського Жіночого Союзу з Праги повідомлялося, що місцевий комітет допомоги голодним на Україні намагається домогтися міжнародної комісії, яка була б впущена на Україну для переведення масової допомоги. Організатори допомоги Україні намагалися спиратися на участь чужинців і радили висилати гроші на приватні адреси, зокрема на адреси видатних українських діячів і вчених, учителів, які саме просять про допомогу. Гроші можна було висилати на Торгсін (совєтська агенція торгівлі з чужинцями). Люди з України з огляду на репресії проти них з боку совєтської влади за підтримку з-за кордону просили не висилати посилок.

19 січня 1934 р. прийшов лист від Европейського Об'єднання українських організацій на чужині – відповідь на запити СУА, хто займається справами допомоги Україні . У листі повідомлялося, що з СССР були повернені посилки в Німеччину з написом: „Нагодуйте ваших голодних, у нас хліба досить".

Міжнародний Червоний Хрест згодився на посередництво у справі Голоду. 30 січня комітет звернувся з цього питання до ряду церковних інституцій і харитативних організацій. З Американського Червоного Хреста повідомили, що працюють лише в межах своєї держави. Радили також пересилати посилки приватним особам через російські фірми з інструкціями з Америки для фірм, щоб закупили продукти і доставили до адресатів. 8 березня 1934 року прийшла відповідь від Пресвітеріянської Церкви в Америці, що вони вже працюють з подібними групами потребуючих і не шукають нових груп.

30 січня 1934 р. Міжнародний Червоний Хрест з Женеви повідомив, що СССР не є членом Ліґи Націй, тому немає надії послати в Україну будь-яку поміч і не можна сподіватися жодної допомоги від Міжнароднього Червоного Хреста. Тим більше, що більшовики не визнають, що є Голод.

10 травня 1934 р. Комітет негайної допомоги голодуючій Україні враз з Дорадчим вирішив висилати гроші так, як радили крайові організації Европи і України, тобто на адреси, одержані від Союзу Українок з Праги, які постачала Зеновія Мірна. В архіві є посвідки про одержання грошей з Новгороду-Волинського, Києва, Донбасу, Сумів, Умані, Кривого Рогу, Дніпропетровська і від Кобаснюк-агенції, яка пересилала гроші. В архіві є багато листів подяки і прозьб на посилки та описи трагічних переживань.

Комітет Негайної допомоги голодуючій Україні проводив збірки під церквами і через виграшки. Дехто присилав від себе датки або зібрані гроші. На льотерію було передане бронзове обличчя жінки від мистця О. Архипенка, пухову ковдру, шовком обшиту, вишиваний обрус, різьблену скриньку і ляльку у вишитім одязі.

У 1935 році Конвенція СУА ухвалила й далі висилати гроші потребуючим в Україні аж до вичерпання зібраних на цю ціль коштів. Перестали висилати тоді,коли гроші перестали доходити до адресатів, а пересилкові агенції не повертали грошей. Большевики вислані гроші конфіскували, а ті, кому вони призначалися, були репресовані.

Таким чином, з наведеного можна зробити висновок, що Союз Українок Америки у роки Великого голоду в Україні займав активну позицію і намагався привернути увагу урядових кіл до цієї трагедії, а також подати голодуючим конкретну допомогу. На жаль, за умов того часу відвернути трагедію не було можливости і ми тепер схиляємо голови у жалобі в пам'ять про мільйони безневинно замучених голодом людей.

Ірина Куровицька,
голова Союзу Українок Америки

14 вересня: концерт на честь України

НЮ-ЙОРК. – У неділю, 14 вересня, величавим концертом буде відзначено 12-ту річницю незалежности України. Святкування відбудеться в залі „Fashion Institute of Technology" при 27-ій вулиці і 7-ій евеню. Початок о год. 2:30 по полудні. Співорганізатори святкувань – Комітет об'єднаних американсько-українських організацій Ню-Йорку і Українська драматична студія у Ню-Йорку – закликають українців великого Ню-Йорку об'єднатись, щоб спільно відсвяткувати високою ціною здобуту українську незалежність. Режисер програми – народний артист України Іван Бернацький ретельно працює над цікавим і своєрідним, високо-мистецьким сценарієм, щоб свято було дійсно духовно піднесеним і пам'ятним.

У програмі виступлять хор „Думка" (диригент Василь Гречинський), танцювальний ансамбль „Сизокрилі" під керівництвом Роми Прийми-Богачевської, відомий піяніст Володимир Винницький, вокалісти Любов Щипчик, Анна Бачинська, Роман Цимбала, скрипаль Адріян Британ, артисти Української драматичної студії у Ню-Йорку (мистецький керівник Іван Бернацький), Володимир Курило, Людмила Грабовська, Марія Немилівська, Наталія Гузь, Ліда Ядлось, Христя Шупер, Степан Біланюк, Андрій Кмета і наймолодші виконавці Гануся Грабовська і Дмитро Грицковян. Телефон для довідок: (917) 861-1574, електронна пошта: vkurylo@aol.com.

Володимир Курило,
голова Комітету об'єднаних американсько-українських організацій

Симиренки – родина благодійників

Родинне гніздо славетної родини Симиренків – Платонів хутір між Млієвом і Городищем, на Черкащині. На хуторі стояли будинки родини Симиренків, росли рідкісні декоративні дерева, які збереглися і донині. Тепер тут розміщений Інститут садівництва, музей, родинна церква Симиренків, відновлена 22 серпня 2000 року. У 12 км від Городища жила родина Хропалів, родичів Симиренків. Нині на Хропалевому хуторі лишився величезний каскад ставочків площею 5 га. На Яхновому хуторі жила велика родина Яхненків.

В історії України немає аналога такої родини, проте Яхненки, Симиренки, Хропалі в історичній пам'яті і в свідомості нашого суспільства ще не посідають того місця, яке їм заслужено належить. Вони заснували фірму „Брати Яхненко і Симиренко", яка в 1843 році спорудила першу в Україні і взагалі в Російській імперії механічну пісково-рафінадну цукроварню, 1848 року – таку ж Городищенську цукроварню біля Млієва, а в 1846 році – машинобудівний завод у Млієві, Мліївські цукроварню і рафінадний завод –1848 року. Праця розумних, кмітливих людей, практичних і здатних до комерції, давала добрі результати.

У голодний 1830 рік упродовж кількох місяців вони годували близько 10 тисяч бідних селян. Усі голодні приходили на Яхнову греблю, де їм видавали борошно з млинів. 1840 року в Виноградському Ірдинському монастирі було зведено теплу дерев'яну церкву Святої Трійці з пожертв, левову частку котрих становили кошти, виділені Кіндратом Яхненком. Він фінансував будівництво 1851 року кам'яної однопрестольної церкви Успіння Божої Матері.

1858 року була побудована дерев'яна церква при цукроварні в ім'я св. Стефана, а також збудовано дім для священослужителів та училище для дітей працівників заводу. Крім величної семиповерхової будівлі пісково-рафінадної цукроварні, підприємці спорудили промислове містечко –150 будинків для службовців, кожен із присадибною ділянкою і садом.

У містечку були крамниці, де всі товари продавались за помірними цінами. При заводі була побудована лікарня на 100 ліжок, школа із шести кляс, театр, бібліотека, лазня. Завод і містечко мали газове освітлення, в містечку був водогін.

Брати Яхненки і Симиренко під час кримської компанії пожертвували 10 тисяч рублів на потерпілих вояків. Вони допомагали всім бідним, які зверталися до них.

Старші сини Федора Симиренка – Платон і Василь – здобули прекрасну освіту, стали висококваліфікованими спеціялістами. За своє 43-річне життя Платон Симиренко побудував потужну промислову імперію. Виробництво самих тільки мліївських підприємств фірми вдвічі перевищувало суму промислового виробництва в Києві. У багатьох випадках підприємці повністю або частково оплачували час хвороби своїм робітникам.

Припинили існування мліївські підприємства Яхненків-Симиренків тільки у 1887 році, коли скінчилася оренда на землю, на якій вони були розташовані, а власниця землі відмовилась поновити оренду.

Яхненки- Симиренки здійснили революцію в технології цукроварства в Російській імперії, запровадивши парові двигуни, а також соціяльну революцію, створивши на тлі довколишньої кріпаччини надзвичайно сприятливі умови праці та побуту для робітників фірми.

Платон Симиренко побудував у Млієві перший в Україні машинобудівний завод та перший такого рівня завод в Російській імперії і почав виробництво вітчизняного устаткування для цукроварень та сільськогосподарських машин удосконаленої конструкції. Він започаткував на мліївських підприємствах програму вишколу майстрів та механіків-практиків, що забезпечувало вітчизняних підприємців власними професійними технічними кадрами. Він побудував перші металеві пароплави і започаткував сучасне пароплавство на Дніпрі. Крім пароплавів „Українець" і „Святослав", фірма мала також баржі та баркаси.

Платон Симиренко заклав у Млієві унікальний дендропарк та, згодом, славетні сади, оранжереї і розсадник, вивів загальновідомий сорт ренет Симиренка. Він сприяв виходові в світ Шевченкового „Кобзаря", вивів у люди тисячі селянських дітей зі шкіл, заснованих при мліївських підприємствах. Серед них були Парафіяльне училище, яке відвідав Т. Шевченко, недільна школа для дорослих і Технічне училище.

Передбачалось поставити це училище на рівень, з якого випускники могли б вступати безпосередньо до Київського політехнічного інституту, дозвіл на відкриття якого вже було одержано.

Платон Симиренко спияв виданню „Букваря", що його Тарас Шевченко підготував для заводських шкіл. Симиренко безкоштовно поширював „Кобзар" серед селян, робітників та службовців цукроварень Київщини, плянував разом із Шевченком видати для сільських шкіл підручники з різних дисциплін, а поміж ними з історії України, але смерть обох не дозволила здійснити важливий задум.

На Платоновому хуторі жили чи бували Павло Чубинський, Кость Михальчук, Олександер і Федір Кістяківські, Гулак-Артемовський, Дмитро М. Григорович-Барський, чільні громадівці, народники, організатори та керівники Чигиринського повстання та багато інших славних синів і дочок краю.

Фірма занепала через нещасливий збіг обставин – загально-російську кризу 1860-их років, хвороби і смерть обох поколінь керівників торгового дому „Брати Яхненки і Симиренко". Але добра слава про їхні справи, особливо про благодійництво, жила ще дуже довго, продовжувана, підтримувана співробітниками, шанувальниками і друзями.

Але навіть у 1885 році, коли заводи Яхненків-Симиренків фактично агонізували в економічному відношенні, побутове життя робітників продовжувало залишатися одним з кращих в Україні. Одружені робітники механічного заводу мали окремі квартири, а неодружених поселяли в казармах. У святкові дні і нічна праця оплачувалися подвійно, а у святкові дні був скорочений робочий час.

Син Степана Яхненка – Семен – після смерти батька оселився в Одесі. Він був останнім із міських голів дореформеної Одеської думи в період з 1860 по 1863 рік. З його ініціятиви місто збагатилося мостовими, школами, було проведено освітлення. Семен Яхненко був засновником Товариства одесько-дністровського водопроводу, особливого для загальної початкової народної освіти в Одесі. Взагалі, Яхненко працював для загального добра і навіть відмовився на користь службовців від платні міського голови.

Одним з найбільших меценатів культури України був Василь Симиренко, серед українського громадянства відомий як „Великий Хорс". Протягом багатьох років Василь Симиренко подавав матеріяльну допомогу українському гуртку в Київській семінарії, що допомогло студентам утримувати конспіративну квартиру, бібліотеку, поширювати українські книжки серед селянства та організовувати з'їзди колишніх студентів. Він брав участь в етнографічних експедиціях Павла Чубинського, фінансував галицькі інституції і журнал „Правда", впродовж 40 років передавав регулярно одну десяту своїх прибутків на українські культурні цілі, підтримував фінансово М. Драгоманова, М. Коцюбинського, пожертвував 100 тис. крб. для НТШ. Весь свій маєток (близько 10 млн. крб.) записав В. Симиренко на українські цілі, але воєнні події і революція перешкодили реалізувати цю фундацію.

Симиренки зробили дуже багато для економічного і культурного процвітання краю.

Мальовничий краєвид Хропалевого хутора – частини мліївської садиби Симиренків.
Фото: Тетяна Симиренко, 1993 р. (з архіву „Свободи")

Тетяна Курінна,
вчителька історії
с. Млїів, Черкаської обл.

16 жовтня: майстерня про голодомор для вчителів середніх шкіл Ню-Джерзі

Третя з черги майстерня про голодомор відбудеться в Райдер-університеті у Лоренсвил, Н. Дж., 16 жовтня 2003 року. Майстерня призначена для учителів середніх шкіл Ню-Джерзі. Зголошення учителів мають йти через їхні школи. У справі програми майстерні Центрові досліджень голокосту і геноциду при університеті допомагає порадами д-р Лариса Онишкевич, голова НТШ в Америці, та Іван Гафткович від української громади Трентону. Перед майстернею, у середу, 15 жовтня, в год. 7:30 веч., в цьому ж університеті відбудеться доповідь про голодомор. Вступ на цю програму буде відкритий всім.

МОВА ПРО МОВУ

Що сьогодні стоїть за церковно-слов'янською?

В тижневику „Свобода", ч. 22, 30 травня, була надрукована стаття Сергія Савченка: „Чи потрібна нам церковно-слов'янська мова"?

„Церковно-слов'янська мова, – пише автор – це мова Богослужбова... Як мова Божественної Літургії є не просто мовою в звичайному сенсі, а ключем до розуміння глибини літургійного життя... символіки Богослужіння"... І далі стверджує: „...Церкви, що перейшли на українську мову Богослужіння, мають великі проблеми передусім з перекладом"...

Мені вже почався 82-ий рік життя, я хрещений в Українській Автокефальній Православній Церкві, відроджений в 1921 році у святій Софії міста Києва. Мій батько був священиком УАПЦ, учасником соборів УАПЦ 1921 і 1927 років, в роки українізації українізовував парафії в Шевченківському краї, Київщині, Черкащині й Єлисаветградщині, і якраз рідною народною мовою Церква пригортала всі верстви вірних.

З історії людства відомо, що до народження Христа кожний народ молився своєю рідною мовою. Наш нарід до 988 року молився до Даждбога своєю мовою. Прийнявши християнську віру, в церквах молилися грецькою мовою, яка була незрозуміла, і святі Кирило та Методій – вчителі слов'янські переклали церковні тексти на мову старослов'янську, яка також була малозрозуміла. Врешті латинська, грецька і старослов'янська мови, через цю незрозумілість, стали мертвими і їх замінила жива мова кожного народу.

Чи час сьогодні обстоювати церковно-слов'янську, коли наша рідна українська мова продовжує зазнавати принижень та утисків?

Російсько-московська Церква, яка понад 300 років пригноблювала український народ, асимілювала, називаючи нашу мову мужицькою, не гідною, щоб на ній молитися, вживала лише старослов'янську. Всі наші вцілілі храми – Київсько-Печерська і Почаївська лаври, Кирилівська Церква, ці наші найбільші святині, залишаються засобами духовного поневолення нашого народу.

Дехто з прихильників церковно-слов'янської мови в Літургії посилається на авторитет відомого мовознавця професора Івана Огієнка – Митрополита Іларіона. Він у листі до Митрополита Андрея Шептицького (14 листопада 1941 року) писав: „Запровадження Служб Божих живою українською мовою викликує неспокій та вимагає величезної праці для його заспокоєння... Ось тому ще 12 листопада 1940 року я наказав був, по глибокій надумі, гарячій молитві та повному пості: по всій моїй епархії Служби Божі правити по-староукраїнському (цебто церковно-слов'янською мовою) з українською вимовою...". Але це рішення було зумовлене тодішньою конкретною ситуацією, і Митрополит Іларіон не міг передбачити, що чекає нашу культуру і мову після війни. По-друге, не всі думки проф. Огієнка і не всі його наукові погляди витримали випробування часом.

Інша річ – незадовільна якість перекладів церковних текстів на українську мову. Тут С. Савченко має рацію. Особливо в 1939–1950 роках перекладами займалися особи, не обізнані з життям Церкви, без знання грецької, латинської, арабської, болгарської і старослов'янської мови.

Єпископи, священики, дириґенти та дяки перекладали тексти на власний розсуд і смак. В „Требнику", який видала Консисторія Українсько-Греко-Православної Церкви в Канаді, перекладу Митрополита Іларіона, є багато помилок і нецерковних слів. Тим, хто хоче мати втіху з добрих перекладів, раджу взяти до рук церковні тексти початку 20-их років ХХ ст., перекладені такими знавцями богослов'я, історії Церков світу, з української, грецької, латинської, єврейської, старослов'янської та інших мов, як Митрополит Василь Липківський, Архиєпископ Нестор Шараївський, Архиєпископ Олександер Ярещенко, академік Агатангел Кримський, академік Сергій Єфремов та інші. За три роки так званої відлиги (1921–1925) УАПЦ зросла, зміцніла й стала великою силою та авторитетом завдяки цим високоосвіченим перекладам.

На закінчення мого відгуку закликаю читачів не перейматися тим, що церковно-слов'янська мова зникає, бо насправді вона домінує майже по всій Україні в наших рідних храмах, загарбаних Московською Православною Церквою, особливо на Волині, Закарпатті та на Лівобережній і Південній Україні. І це, як не крути, не належить до галузі естетики. Коли в наших різних українських православних церквах лунає наша батьківська українська мова, яка є старша за церковно-слов'янську, вона своєю красою та милозвучністю зміцнює підвалини української культури та релігійности. Той нарід – сильний, який шанує свою рідну мову і нікому не дозволяє принижувати її.

Валентин Кохно,
голова Братства ім. Митрополита
Василя Липківського,
Норт-Порт, Фльорида

І розвивати, і берегти

Проблема, заторкнена у статті Сергія Савченка „Чи потрібна нам церковно-слов'янська мова?", давно лежить у мене на серці, тому наважуюся забрати слово в її обговоренні – тим більше, що один дуже, на мою думку, важливий бік справи – музичний – майже зовсім обійдено увагою в цій статті.

Все ж, насамперед, чи взагалі варто ставити питання „або-або" – або зберігати вірність церковно-слов'янській спадщині, або дбати про відродження української культури і мови? Гадаю, що ні. Одне не виключає другого. Відродження українства і дбайливе ставлення до вартостей минулих століть – це дві сторони одного процесу. Так само непродуктивно протиставляти інформативну та естетичну функції церковної мови. Знов таки, одна не виключає іншої. Погорда щодо „народної мови" не має під собою підстав. Наша культура в цілому дуже давня, й обидві її мови – „народна" і церковно-слов'янська – сягають вглиб століч. Обидвома можна висловити найглибші почування. Одначе, переклади далеко не завжди сприяють цьому, хоч, як слушно зауважує редакційний коментар до статті С. Савченка, їх можна дедалі вдосконалювати, наближати до сакрального рівня. Донедавна в таких перекладах не було потреби, бо в Церкві панувала високої кляси сакральна мова – церковно-слов'янська. Навіть ті, що не розуміли її, як от Влодимирові посли, визнали відправи „такими прекрасними, що годі було сказати, чи ми ще на землі, чи вже у небі".

Красу нашого обряду і церковних співів високо цінять чужинці. Одним з багатьох прикладів є Візантійський хор Антоновича в голяндському місті Утрехті, в якому співають самі чужинці. Коли одна дієцезія візантійського обряду хотіла повністю перейти на англійську мову і попросила дозволу у Папи Івана Павла II, то він відмовив, сказавши, що сам любить цей прекрасний обряд і що треба славити Бога в тому обряді, в якому людина народилася. Знаю ще таку історію. Коли група монахів-студитів в літаку почала співати церковні відправи, до неї підсів не-монах і став співати з ними. Присутні журналісти запитали його, чи він українець, що так добре знає ці відправи? Ні. Католик? Ні. Християнин? Ні. „Я юдей, рабин, а ці відправи знаю, бо монахи-студити врятували моє життя під час війни, і відтоді я пропадаю за цими співами – такі вони прекрасні".

Тепер про головне. В церковно-слов'янській мові слово, як правило, має іншу кількість складів, ніж у сучасній українській: благословен – благословенний, у вишніх – на висотах, плотію уснув – тілом уснувши. І т. д. За тисячу років панування в нашій Службі Божій церковно-слов'янської мови з нею органічно пов'язалися чудові церковні співи, і далеко не завжди вдається успішно пристосувати ці сакральні мелодії до сучасних українських слів чи до будь-якої іншої мови. Неможливо зберегти красу мелодії, якщо поспіхом, без глибокого знання і такого ж глибокого відчуття мови перекласти на сучасну українську ці тексти: „За всіх молишся, Благая, прибігаючих со вірою...", „Днесь вселенная радується...", „Плотію уснув, яко мертв...". Коли цього року на Воскресній Утрені отець з України дуже гарним голосом заспівав „Плотію уснув" сучасною українською мовою, мені стало сумно.

Емілія Гарасимчук,
Джерзі-Сіти, Н. Дж

Коментар:

Погляди обох авторів щодо відіграної в нашій культурній історії ролі церковно-слов'янської мови і її дальшої долі заслуговують на повагу. Годі заперечити Валентинові Кохну у тому, що ця мова, зробивши своє, відійшла як цілісна система. Користуватися сьогодні нею в повному обсязі Служби Божої – означає залишати сакральні тексти незрозумілими для парафіян, а також чинити перешкоду в утвердженні в Церкві сучасної української мови, що й роблять тепер в Україні промосковські священики так званої Української Православної Церкви Митрополита Володимира Сабодана.

Водночас віддаємо належне діялектичному підходові до цієї складної та неоднозначної проблеми Емілії Гарасимчук, яка не вбачає ніякої суперечности між збереженням церковно-слов'янської і утвердженням сучасної української літературної мови. Певна річ, йдеться не про самоцільне законсервування віджилої і справді малозрозумілої церковно-слов'янської лексики, а тільки про ті її справжні перли, котрі роблять мову Церкви багатшою, кольоритнішою, емоційнішою. Відомо, як до цієї справи ставився Патріярх Йосиф Сліпий. З одного боку він прагнув зробити давні тексти максимально ясними для наших сучасників і тому сам перекладав їх, а з другого – висловлював глибоку шану до давньо-книжних слів-символів, пишучи: „Хоч церковно-слов'янська мова не вповні є зрозуміла сьогодні, все одно чимало її слів і мовних зворотів мають велике значення для перекладів, і тому не слід ними нехтувати. Вони краще віддають древнього богословського й молитовного духа правд віри, ними висловленого, вони надають окремого поетичного і літургічного змісту молитвам і тим підносять думку і почування богомольця на висоти небуденні, надприродні, що є важною ціллю молитви і благочестя".

Колись ця тема жваво і з різних точок зору обговорювалася у журналі „Патріярхат". Один з його високоосвічених авторів, о. д-р Іван Музичка з Риму, висловив був добру ідею час від часу служити урочисті Святі Літургії по-старослов'янському. Він таки мав рацію, коли писав: „...В нашій пресі, яку читає звичайний робітник зі скромною освітою, аж кишить від чужомовних (і непотрібних!) слів, незрозумілих для народу – інфляція, девальвації, в Україні вже появився „брифінг" і всяке інше дрантя. Коли можна вивчити такі нові і чужі слова, чому не можна вивчити наших старих і рідних слів сивої давнини? Ні, таки вживайте в наших церковних книгах у перекладах архаїзми, старо-слов'янізми, і не йдім на дешеву буденщину. Їхня роля є таки велика і за них будуть вдячні музиканти, композитори і поети".

Тут є ще один цікавий аспект. Коли з початком 30-их років минулого сторіччя, наприкінці періоду „українізації", київські і харківські мовознавці зібралися видати історичний словник української мови, то вже перший його том (більше й не вийшло, а його автори стали жертвами сталінських репресій) засвідчив, що російська мова засвоїла багато давніх українських слів. Тому кожен „архаїзм" варто оцінювати ще й з цієї точки зору.

Повторюємо: питання вживати чи не вживати в Святій Літургії церковно-слов'янську мову настільки складне, що його неможливо розв'язати категоричним „так" чи ще категоричнішим „ні", тому закликаємо наших читачів до дальшого, глибшого обговорення цієї теми.

Петро Часто

Найкраще – золота середина

На мій погляд, „Свобода“ дуже добре зробила, надрукувавши в розділі „Мова про мову“ (ч. 22, 30 травня) статтю Сергія Савченка „Чи потрібна нам церковно-слов'янська мова?“.

Це не просто цікава тема, а ціла проблема, яка вимагає практичного розв'язання. Воно ж можливе тільки тоді, коли замість крайніх відповідей, однозначно прихильних до церковно-слов'янської лексики чи так само однозначно неприхильних до неї, прийняти золоту середину, як це зробили, подавши добрий приклад православним українцям, білорусам і росіянам, українські греко-католики: вони не уникають в Святій Літургії церковно–слов'янських слів, замінюючи лише ті з них, котрих справді ніхто з парафіян вже не розуміє.

Щоправда, церковно-слов'янська лексика віддаляється від нас все далі, і щоб зберегти найкраще, вічне в ній, треба знайти йому гідне місце не лише у словниках, але й у живій мові Церкви.

Константин Якуб,
Трентон, Н. Дж.

Як принцип, то принцип

В матеріялах, які „Свобода“ вміщує в розділі „Мова про мову“, висловлюється чимало порад щодо правильного написання слів, зокрема іншомовного походження. Все ж запитань у цій ділянці залишається ще дуже багато.

Наприклад, на підставі якого граматичного правила „Свобода“ вживає м'який знак в американських назвах – *Нью Йорк, Нью Гейвен, Нью Інґлянд*? Адже ж якщо брати до уваги фонетичний – підставовий! – правописний принцип української мови, тобто чуже слово пишемо так, як його чуємо, то в поданих вище назвах м'який знак виглядає цілком зайвим.

При цьому „Свобода“ правильно, хоч і непослідовно, чинить, не вживаючи м'якого знаку у назві *Нюарк*. Так само треба писати *Ню Йорк, Ню Гейвен* і т. п. Пом'якшувальну ролю тут повністю виконує йотоване „**ю**“, тому й не варто передавати куті меду.

Богдан Данко,
Ню-Гейвен, Кон.

Від редакції:
Дякуємо авторові за добру пораду. Не маємо жодних заперечень проти його аргументів. Колись „Свобода“ й писала „Ню-Йорк“ без м'якого знаку, а потім, абсолютизуючи узаконені ортографічним словником Г. Голоскевича норми – бо ж мусимо триматися чогось одного – ми перейшли, згідно з цим словником, на написання – Нью--Йорк. І даремно. Бо ради нема – треба вертатися до написання, яке випливає з фонетичного принципу, що й робимо, починаючи від сьогоднішнього числа газети. Залишається тільки пояснити, чому українське написання слів „Ню-Йорк“, „Ню-Гейвен“ і т. д., а також в інших випадках (Норт-Порт, Лос-Анджелес й тому подібне) посередині двох частин вимагає дефісу (рисочки). Бо всі іменники в українській мові відмінюються, і коли у назві, складеній з двох слів нема між ними рисочки, то треба було б відмінювати обидва слова, а коли поставити рисочку, то лише останнє.

Термін, котрий потребує уточнення

Гортаючи наші газети, натрапив в одній на повідомлення-запрошення *„на інформаційний мітинґ про усиновлення* (підкреслення моє – **В. К.**) *дітей з України“*. Нижче було подано англомовний текст: *„...invite you to an informative meeting about adoption from Ukraine“*.

Вислів *„усиновлення дітей“* відразу звернув на себе мою увагу, бо ж *„усиновлення“* говорить тільки про хлопця, хоч діти – це і хлопці, і дівчата. Отже, термін *„усиновлення“* не відповідає його функціональному призначенню і цілком розходиться зі змістом англійського слова *„adoption“*.

Англійський тлумачий словник пояснює це слова так: *„Прийняти за своє, прийняти дитину законно від інших родичів (батьків) і виростити її як свою власну; прийняти іншу країну за свою; прийняти ухвалу зборів; прийняти чужі слова до своєї мови і т. п.“*.

Наприкінці дефініції зазначено, що слово *„adoption“* походить від латинського *„adoptare“* і означає *„вибір“*. Вдався я також до англо-українського словника, укладеного М. Л. Подвезьком – до речі, на основі англо-російських словників. Цей словник так тлумачить термін *„adoption“*: *1.усиновляння, усиновлення; 2.прийняття, засвоєння, добір, вибір; 3. лінґ. запозичення, запозичання (слів з чужої мови,* ***без*** *змін їх форми).*

А англо-німецький словник на слово *„adopt“* подає такі відповідники: *„adoptieren, annehmen* (прийняти), *Annahme* (прийняття), *sich zu eigen machen* (зробити своїм, засвоїти, привласнити).

Отже, слово *„усиновлення“* в розумінні прийняття чужих дітей за своїх, не відповідає англійському *„adoption“*, оскільки *„усиновлення“* означає прийняття за своїх лише хлопців.

Яке ж українське слово може найкраще окреслити прийняття за своїх дітей обох статей? Чи не „засвоєння“? Адже воно виразно означає взяти, прийняти „за своє“.

Володимир Колюбінський,
Фініксвил, Пенсильванія

По Україні бігають *„ход доги“*

Нещодавно київська газета „Українські новини“ подала такий заголовок – „Ющенко лідирує в рейтінгу“. Це вже переходить всякі межі! Як можна отак занечищувати українську мову? За більшовицьких часів її нещадно русифікували, а тепер почалося безглузде нашестя англіцизмів. Читаючи україномовну пресу з України, я почала виписувати англійські слова, які щоразу частіше з'являються на сторінках тамтешніх газет і журналів. За дуже короткий час виник кількасторінковий список. Це слова, які постійно вживаються в засобах масової інформації України та в матеріялах діяспорної преси, написаних новоприбулими з України. У першій шпальті подані слова в такій формі, в якій вони вживаються в Україні, В другій – англійські першоджерела, а в третій – українські відповідники.

абревіатура	– abbreviation	– скорочення
адекватний	– adequate	– відповідний
альтернатива	– alternative	– вибір*
ангажемент	– engagement	– зобов'язання, заняття
артгалерея	– art gallery	– мистецька галерія
аспект	– aspect	– точка зору*
атракціон	– attraction	– привабливість
аудит	– audit	– перевірка, ревізія
банери	– banners	– прапори
бейджики	– badges	– відзнаки, жетони
бізнесмен	– businessman	– підприємець
блеф	– bluff	– обман, залякування
бренд	– brand	– якість*, фабрична марка*
бріфінґ	– briefing	– короткий виклад справи,
буклет	– booklet	– книжечка, брошура
бум	– boom	– пожвавлення*, розріст
вакантний	– vacant	– незайнятий, вільний*
волейбол	– volleyball	– відбиванка
волонтер	–volunteer	– доброволець
дисбаланс	– disbalance	– брак рівноваги
дислокування	– dislocation	– звих, вивих, зсув
диспетчер	– dispatcher	– відсилач
диференційований	– differentiated	– розрізнений
електоральний	– electoral	– виборчий
ескалація	– escalation	– прискорення, посилення
екстрадиція	– extradiction	– видання
зомбі	– zombie	– „тіло без душі“,
імідж	– image	– образ, зображення
імпічмент	– impeachment	– звинувачення
індульгенція	– indulgence	– поблажливість
інкримінувати	– incriminate	– звинувачувати
імплементація	– implementation	– здійснювання, застосування
інфантильний	– infantile	– дитячий
кілер	– killer	– вбивця
лідер	– leader	– провідник
менеджер	– manager	– керівник, управитель
моніторинг	– monitoring	– нагляд
пікети	– pickets	– демонстранти
пресреліз	– press release	– пресове повідомлення
префікс	– prefix	– приросток
приз	– prize	– нагорода
пролонгація	– prolonging	– продовжування
рейтинг	– rating	– оцінка, оцінювання
рекетири	– racketeers	– бандити, вимагачі*
спектакль	– spectacle	– вистава, показ, видовище
фактор	– factor	– чинник
шанс	– chance	– випадок, нагода
шарм	– charm	– чарівність, краса

Слова, позначені зірочками, взяті з англійсько-українського словника, укладеного М. Л. Подвезьком. На вулицях українських міст зустрічаємо ще такі написи: „Колодянський Бекон“, „Автовокзал“, „Елеватор“, „Тренажерний зал“, „Офісні меблі“, „Гамбургер“, „Ход дог“ та інші подібні.

Оксана Кузишин

Від редакції: Дякуємо авторці за пропонування українських відповідників замість без міри поширюваних в Україні англіцизмів. За браком місця, ми подаємо тільки частину з її списку. За цю потрібну, корисну працю ми також глибоко вдячні нашим постійним авторам – Едвардові Кухарові та Володимирові Колюбінському, які з такою громадянською відповідальністю і людською чутливістю ставляться до проблеми чистоти нашої мови. Користуючись нагодою, просимо в п. Кухара вибачення за „друкарські чортики“ у попередньому розділі „Мова про мову“ („Свобода“, з 30 травня, ч. 22) – у слові „der Graund“ німецький родівник „der“ поданий кирилицею, у слові „die Fruchte“ відсутній т. зв. умлаут над „u“, бо в нашій комп'ютерній програмі нема такого значка, а в слові „der Fliger“ замість „g“ вжито „d“. Ці помилки помітила наша читачка Іванна Ратич, за що ми і їй дякуємо. Запрошуємо читачів відгукнутися щодо запропонованих п. Кузишин українських відповідників і подавати свої варіянти заміни цих та інших англіцизмів автентичними українськими словами.

Розділ „Мова про мову“ веде редактор „Свободи“ Петро Часто

УКРАЇНА І СВІТ

Українські пісні в Естонії

В останню неділю червня мешканці естонської столиці Таллін, масово прийшли до Будинку туриста на відзначення 5-річчя українського хору „Мрія“. На святі виступили хор „Родина“, ансамблі „Журба“, „Відлуння“, „Діброва“, співак Євген Гетьманцев. Гостей вітав голова Асоціяції народів Естонії Як Прозес.

Вечір почався з етнографічної сцени „Українські вечорниці“, яку поставила засновниця і керівник хору Ольга Горянська, яка надсилає мені численні матеріяли про життя українців в Естонії і з яких походять усі відомості в цій розповіді.

У хорі „Мрія“ співають 25 осіб, переважно жінки, але не всі з хористів – українці. Є серед них естонці, росіяни, татарка, фінн. Колишній голова Українського земляцтва Борислав Кулик, теж учасник хору говорить: „Я вірю в об'єднуючу силу української пісні“. Хор виступає на усіх заходах, які проводить Конґрес українців Естонії.

Треба сказати, що відродження української культури в Естонії почалося не на порожньому місці. Наприкінці XIX століття тут діяло українське об'єднання „Громада“, яке заснували в 1898 році студенти університету в Тарту. При ньому був і драматичний гурток, який ставив п'єси українських драматургів і українською мовою. Зокрема у 1901 році в престижній міській залі „Burgemusse“ були показані „Невільник“ Кропивницького і „Бурлака“ Карпенка-Карого. У 1905 році на базі „Громади“ виникло Музично-драматичне товариство українських студентів, яке влаштовувало благодійні вечори з мистецькими програмами, а також театральні вистави (поставили, зокрема, водевіль М. Старицького). Товариство допомагало проводити гастролі творчих колективів з України. Серед них була театрально-опереткова трупа режисера А. Василенка. Про високий рівень українських виконавців свідчить запрошування їх до кращих заль Тарту, зокрема до театру „Vanemuine“. Так діялося до 1917 року. Події того часу описав у книжці „Крізь роки і відстані“ професор Тартуського університету С. Ісаков. Відомостей про дальші часи, на жаль, немає.

Сцена з вистави „Наймичка“

Тільки у 1988 році, на хвилі лібералізації комуністичного режиму, утворилося Українське земляцтво в Естонії, колишнім керівником і активним діячем якого є Ольга Горянська. А в нинішньому році її творча група „Арт“ дебютувала музично-драматичним видовищем „Наймичка“ за поемою Т. Шевченка в Культурному центрі „Ліндаківі“. Виставу поставила Ольга Горянська, ролі виконували Марія Розенбліт, Ігор Свирида, Олег Титаренко, Оксана Симотюк та інші. Грали троїсті музики, співав хор „Мрія“ (солісти Р. Демчук і Є. Гетьманцев). А починався „Арт“ з відтворення народніх обрядів – Різдвяного вертепу, Великодніх і Купальських свят. Далі була низка театралізованих вечорів, присвячених видатним українцям – Т. Шевченкові, Лесі Українці, вечір-реквієм „Чорнобильська молитва“ за участи артистки Л. Головатої. В інших видовищах ролі виконували Л. Чикальська, В. Кошолап, С. Клименко.

В листопаді минулого року Ольга Горянська побувала на Першому міжнародному культурологічному симпозіюмі у Києві, де ми познайомилася. У листі до мене вона пише: „Тепер в Естонії проживає 39 тисяч українців, з них 18 тисяч – в Таллінні, на другому місці – Нарва, потім Тарту, Кохтла-Ярве, Пярну, Маарду. Скрізь є українські громади. до яких виїздять самодіяльні мистці зі столиці. У вересні велике етнографічне свято „Сорочинський ярмарок“ відбудеться в місті Маарду. Шкода, що я саме в цей час збираюся до рідного Нікополя, тому що моїй мамі виповниться 90 років“.

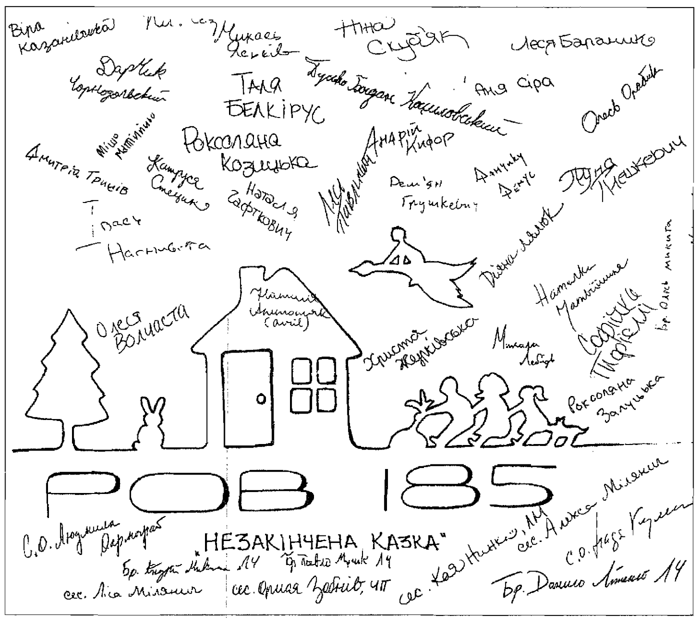
Хочу зазначити приязне наставлення естонської преси до української громади, яка докладно інформує читачів про усі звершення Конгресу українців Естонії і творчі успіхи Ольги Горянської.

Хор „Мрія“

Ростислав Василенко,
Заслужений артист України

Привіти з літніх Пластових таборів

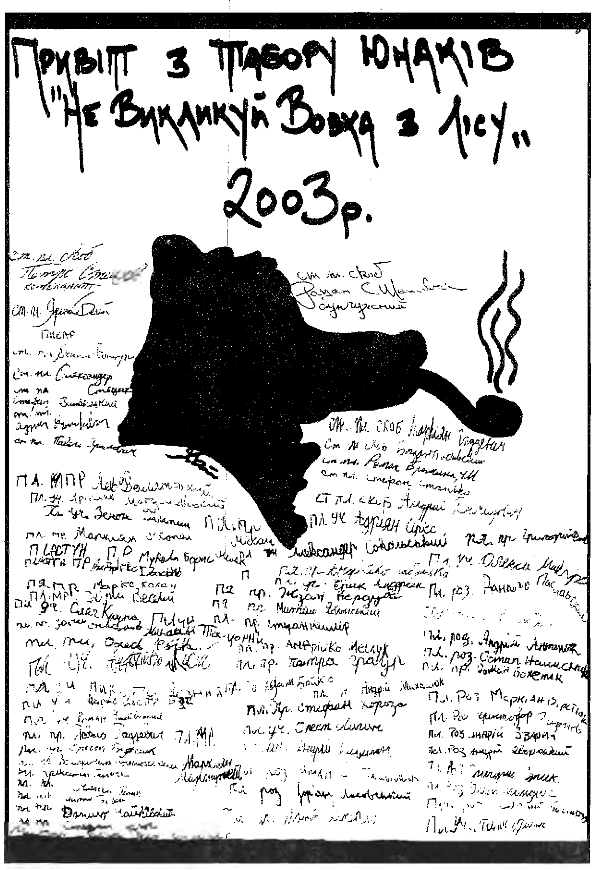
Табір „Незакінчена казка"

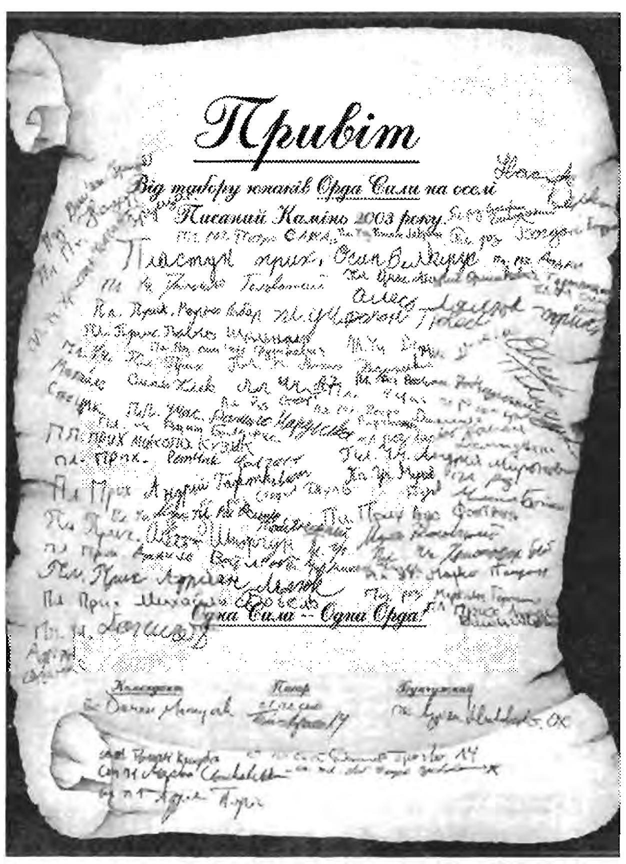
Табір „Виклик 03"

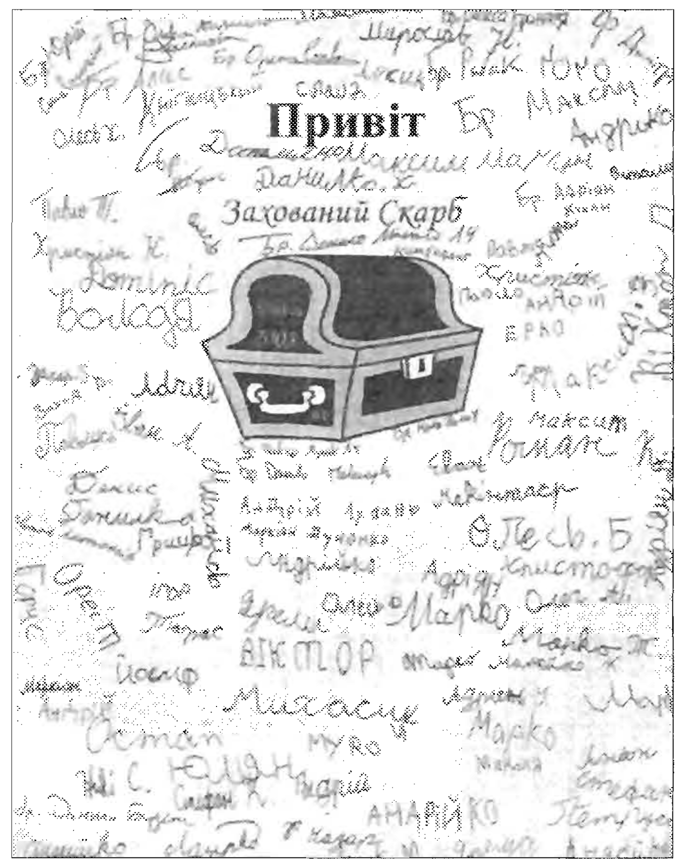
Табір „Єдність і Сила"

Табір „Не викликуй вовка з лісу"

Табір „ Орда Сили"

Табір „Захований скарб"

60-ліття подружнього життя Сусанни і Ореста Казанівських

Сусанна і Орест Казанівські з дітьми і внуками

ЧИКАҐО. – Приємно поділитися радісною вісткою, що Левко і Андрій Казанівські справили своїм батькам свято з нагоди 60-річниці вінчання і щасливого подружнього життя. На зустріч зібралася родина і приятелі з Чикаґо, Філядельфії, Ню-Джерзі і Джолієт. Владика Іннокентій, о. митрат Іван Кротець і о. Авраам Міллер 14 червня почали свято у соборі свв. Володимира і Ольги в Чикаґо.

Після відправи відбулася гостина у Культурному осередку. Владика Іннокентій благословив трапезу, а о. Іван Кротець представив Ореста як довголітнього члена парафіяльної ради і прицерковних організацій, а Сусанну як довголітню голову сестрицтва д-р Григорій Щербанюк розповів про їхній подружній шлях.

Орест Казанівський, син ісповідника віри о. Петра і Леонії з Жегаловичів, після звільнення з концентраційного табору в Березі Картузькій, працював адвокатським аплікантом у д-ра Степана Барана в Холмі, де опинилася родина Івана і Віри Турченюків. Їхня дочка Сусанна працювала як керівник відділу Союзу кооператив, познайомилась з Орестом і вони повінчалися 14 червня 1943 року.

У 1944 році Сусанна і Орест подалися на захід, до Мюнхену, де в 1946 році народився син Левко. Орест працював в допомоговому комітеті в УННРА, в ІРО і, недовго, комендантом табору переселенців в Ельвангені, а в 1949 році емігрував до США, до Бостону. У Бостоні, а потім у Чикаґо Орест Казанівський працював як кресляр і керівник креслярського відділу аж до відходу на емеритуру. Сусанна працювала як інспекторка фабричної продукції і вела домашнє господарство. У Бостоні народився в 1952 році син Андрій, який закінчив медичні студії і одружився з лікаркою Любою Малецькою. Вони виховують троє дітей – Маркіяна, Віру і Андрею. Син Левко – доктор права – працює як адвокат, із дружиною Іреною тішиться синами Матеєм і Данилком.

На святі брат Сусанни – Богдан описав життєвий шлях родини Турченюків, що опинилася в Канаді. Орися Гарасовська підкреслила довголітню працю Сусанни як голови Сестрицтва Пресвятої Богородиці.

Зворушливим був виступ внуків Маркіяна, Віри і Андреї, які віршами склали подяку бабуні і дідусеві за опіку над ними. Сини Левко і Андрій подякували батькам за любов і віддану працю над їхнім вихованням. Орест подякував усім за організацію родинного з'їзду.

З цієї нагоди передано на церковні і громадські цілі 1200 дол.

Павло Пундій

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Тріюмф „Громовиці" в Україні

„Гуцульська фантазія" (Т. Караван-Куропась і Д. Мельник)

„Лемківський танець" (Роман Пилипчак)

ЧИКАҐО. – Такого тріюмфу „громівчани" не переживали ніколи. Тільки так можна назвати концерти танцювального ансамблю „Громовиця", який 27 липня повернувся зі свого турне в Україні. Керівник ансамблю Роксана Дика-Пилипчак та інші учасники творчої подорожі розповідають про концерти „Громовиці" зі захопленням.

– Нас так гарно зустрічали в Києві, – говорить Іванка Караван, – що ми почувалися краще, ніж в своїй хаті. Під час концерту танцюристів вітали, обдаровували квітами. Залі завжди були виповнені, бракувало місць.

– У Києві ми виступали у державному театрі опери, – продовжує Марта Городиловська-Козицька – публіка була привітна, не жаліла оплесків. Виглядало, що всі свої оплески вони зберегли для нас, заокеанських українців. Багатьох в Україні дивувало, що всі танцюристи говорять українською мовою.

Марта Козицька вела журнал концертів та подорожей. Його читаєш, як чудовий роман. Там занотовані враження, переживання, опис цікавих зустрічей, вислови визначних осіб. Посадник Львова назвав танцювальний ансамбль „Громовиця" амбасадором української культури в Европі. Перший концерт був у Києві, відтак у Львові, Тернополі, Калуші, Коломиї й останній – в Ужгороді. У них брали участь 42 танцюристи. Разом з „Громовицею" виступав у концертах світової слави скрипаль-віртуоз Василь Попадюк, якого земляки зустрічали, як і „громівчан", виявом теплої щирости. Ведучим був Юрій Цепинський, який ділився з присутніми не тільки інформацією про ансамбль, але також про українців за океаном. В деяких містах виступав під кінець концертів о. Мирон, який доповнював ведучого.

Кожний виступ танцюристи закінчували співом „Ще не вмерла Україна". До них долучалися присутні. Публіка в розмові з танцюристами та провідниками висловлювала свій подив з приводу патріотизму танцюристів. Вони говорили: „Ви не живете на своїй батьківщині, але більші патріоти, ніж ми".

Особливо глядачі цікавилися строями танцюристів, відзначали високе мистецтво української театрально-танцювальної ноші й також міжнародної, бо група виконувала кілька американських танців.

Подорож не була легкою, коли протягом п'яти днів треба було дати чотири концерти. Треба було вставати о 6-ій ранку, пакувати валізи, а потім все розпаковувати й швидко – до театрів. Доводилось їздити автобусами без охолодження в гарячі дні. Після кожного концерту в неохолоджуваних авдиторіях танцюристи сходили зі сцени мокрі. Треба було в готелі цілий вечір сушити строї, прасувати, щоб все виглядало пристійно на наступний концерт.

- Часом треба було стояти в черзі до праски, бо в кімнатах готелів не було досить розеток, – пригадує Марта Козицька.

Танцювальний ансамбль „Громовиця" працює при парафії св. Володимира й Ольги в Чикаґо. Його мистецьким керівником є Роксана Дика-Пилипчак. Паралельно з „Громовицею" працює Школа балету та народних танців під керівництвом Роксани та Марти Городиловської-Козицької. В обидвох колективах танцює молодь Чикаґо з різних парафій та молодіжних організацій.

Ансамбль „Громовиця" – це гордість для всіх. Про те, що вони були на висоті своїх завдань, писав Марко Попович в Ужгороді: „Найбільше сподобався глядачам останній виступ – український гопак. Заля, стоячи, викликала танцюристів, а коли ведучий зауважив, що своїми виступами артисти намагаються довести, що там, за океаном, ще не вмерла Україна, одна з учасниць почала співати гимн і вся заля підхопила його в єдиному пориві. За висловами глядачів, концерти такого рівня – велика радість в Ужгороді. Запам'ятаються вони надовго".

Богдан Томашевський в газеті „Старий замок" писав: „Щиро і з теплотою вітали ужгородці виступ танцювального ансамблю „Громовиця" з Чикаґо. Саме у філярмонії в обласному центрі самодіяльний колектив завершив свої гастролі по Україні. Вони порадували жителів Києва, Львова, Тернополя, Калуша, Коломиї. Колектив привітав посадник Ужгороду Віктор Погорєлов".

Лука Костелина

Фото: Оля Сорока -Стрільчук

„Гуцульське весілля" (Таня Петраш і Гриць Караван)

Отець Маркіян

Пам'яті о. Маркіяна Шашкевича у 160-ті роковини його смерти

Хоч тілом слабкий був,
зі смертю у грудях,
Та з серцем героя, і духом Титан,
Віддав рідне Слово,
украдене людям,
Предтеча Шевченка –
отець Маркіян.
Віддав рідну пісню
і славу козацьку,
І мову співучу – окрасу душі,
І міць, і завзяття,
і кров гайдамацьку,
І ніжну любов
в романтичнім вірші.
Вітав українського єдність народу,
З Дніпром з'єднав Сян і
Дністер галичан,
Терпів і боровся
за Правду й Свободу,
Цей Післанець Божий –
отець Маркіян.

Євген Крименко-Іванків,
Чикаго, липень 2003 р.

В Домі молоді - оперета „Червона Шапочка"

СІДНЕЙ, Австралія. – В неділю, 3 серпня, в Домі молоді діти з Української школи ім. Св. Андрія при Українській католицькій церкві виконали оперетку „Червона Шапочка" (слова-лібретто Леоніда Полтави, музика Василя Безкоровайного). Прем'єра оперетки була в Сіднею 18 квітня, але не всі побачили її, тому після успішного виступу дітей в Мельбурні оперетка була повторена в Сіднеї. Зміст твору всім відомий, але дію переніс Леонід Полтава в Україну, в Карпати. Постановка була прекрасною, всі пісні, зокрема народні танці були виконані чудово.

Голова Шкільної ради Євгенія Бачинська у своєму вступному слові сказала, щоб не сприймали дітей, як професійних артистів, хоч дехто з них дуже добре виконував свою ролю... На сцені були багато різнокольорових дівчаток-квіток, в чудових строях чи костюмах, всі гарно загримовані, а також гуцулів і козаків-мисливців, які полювали за „злим вовком". Юстин Береговий, який грав ролю Вовка, лякав дітей довгими пазурами. Здивувала своєю грою, зокрема співом молоденька Меліса Ільків у ролі Червоної Шапочки, яка має шанси в майбутньому стати доброю солісткою... Впевненим на сцені у свої ролі почувався (як і в українській мові) Адріян Саракула – мисливець-герой, який застрілив в кінці оперетки поганого Вовка. Коли він бахнув зі скорострілу у вовка, то сам зрадів від успіху, а мій трилітний похресник Андрійко на залі голосно почав плескати у долоні і тішитися, що вовка вже немає, а з ним і вся заля!

Діти на сцені дуже перейmалися долею Червоної Шапочки – Білочка (Леся Рогожунська) плакала і ховалася за Деревом (Симон Спирдз). Мавка лісова (Тереса Гузій) також артистка для вирости, як і Бабуся (Христина Дубей), яка вже дебютувала як солістка на кількох концертах.

Найкращими, беручи під увагу українську мову, були Адріян Саракула і Леся Рогожинська – учні української школи. Ще треба згадати Песика Бровка (Орест Даниляк), Зайчика (Христина Бомба) і маленьку, відважну Зелену Квітку (Алана Коваль). Сподобалися масові сценки дитячого співу з танцюристами як і декорація (українська хатка, вишивки, малюнки, гори Карпати), музики (Степан Василик, акордеон), Степан Михно (скрипка), Йоанна Саракула (піяно). Добре попрацювали диригент – Оксана Рогатин-Василик, Одарка Брецько – костюми, Христина Касар – хореограф. Привітала дітей і всіх, хто спричинився до успіху, директор школи Одарка Брецько.

У цей же час появився компакт-диск українських пісень у виконанні хору дітей Української суботної школи імені Княгині Ольги в Сіднеї. Це – невеличкий хор з 22 дітей під диригентурою Наталки Рибак, у супроводі гітариста Петра Коваля. Всіх пісень (більшість в музичній обробці Петра Коваля) на диску 11. Дохід з продажу компакт-дисків йде на утримання школи.

Марічка Галабурда-Чигрин

29–31 серпня: український фестиваль

САН-ДІЄГО, Каліф. – „Українська хата" з Балбоа-парку влаштовує триденний фестиваль 29–31 серпня. Фестиваль почнеться в п'ятницю буфетом, від 6-ої год. вечора, у парафіяльному центрі Української католицької церкви в Ла-Меса.

В суботу вранці охочі поїдуть автобусом з Балбоа-парку до Темекули на пікнік і куштування вина в околишніх броварнях. А о 7:30 вечора, в театрі „Каса Дел Прадо", в Балбоа-парку, відбудеться концерт, на якому виступатиме танцювальний ансамбль „Розмай" із Вінніпегу, Канада, під керівництвом Гаврийли Регак і Дмитра Довгосельця.

В неділю в Балбоа-парку, о полудні, почнеться продаж харчів і напоїв, о 2-ій годині там же відбудеться концерт українських пісень і танців. Вступ вільний.

За докладнішою інформацією можна звертатися на тел.: (619) 460-5733 або електронною поштою: sunnyukes@aol.com. Адреса в Інтернеті: www.houseofukraine.com

Фестиваль має на меті зібрання фондів для потребуючих дітей в Україні. Щоб імена жертводавців були надруковані у фестивальній брошурі, просимо висилати датки поштою до 18 серпня на адресу: House of Ukraine (Caritas-Spes), 4050-47 Porte La Raz, San Diego, CA 92122-1949. Пожертви можна вилучити з оподаткування.

Василь Ложницький, мол.

Книжки, надіслані до бібліотеки „Свободи"

Евстахій Кметь, „Сойка". *„Любачівщина на шляху боротьби"*, спогади. Ця книга – безцінний художній документ трагічної вітчизняної історії одного з поколінь свободолюбних українців, які проливали кров за нашу волю. Видавництво журналу „Бористен", Дніпропетровськ, 2000 року.

Михайло Цибульський. *„Хроніка Свято-Миколаївської парафії"*, видана з нагоди її 50-річчя. В книжці поміщено історію парафії, хронології душпастирської практики та її церковно-парафіяльних установ і організацій. Видання Свято-Миколаївської парафії в день празника св. о. Миколая 19 грудня, 2002 року, в друкарні оо. Василіян у Торонто.

Ганна Черінь. *„Вибрана лірика"*. У книжці відомої поетеси і письменниці – спектр любови: від юнацького нестримного пориву аж до кохання в спогадах або спогадів про нього. Видавництво „Юніверс", Київ, 2002 року.

Теодора Савчинська-Латик. *„Лісова школа"*. Казка. Літературно-художнє видання для дітей молодшого шкільного віку. Видавництво „Каменяр" Львів, 2002 року.

„Віднайди нас, Господи". Поезії. До нової збірки поетеси зі Стрия, що на Львівщині, ввійшли поезії духовної тематики. Видавництво „Каменяр" Львів, 2000 року.

Редакційна колегія. *„Верховина"*. Літературна мозаїка. Орган дружньої ланки прихильників ідейної літератури, ч. 21. Вікторія, Кензас, 2003 року.

Володимир Шухевич. *„Гуцульщина"*. П'ять томів. У своїй багатогранній діяльності В. Шухевич найбільше уваги приділяв етнографічним дослідженням. Вивчати Гуцульщину почав 1873 року, подорожуючи Карпатами. Перший том, який редагував Іван Франко, був опублікований накладом Наукового товариства імені Шевченка під назвою „Матеріяли до українсько-руської етнології". Видання етнографічної комісії за редакцією Ф. Вовка. Львів, 1899 року. Том II складається з матеріялів, зібраних у 1900-1901 роках. Він вийшов друком у 1901 році. У третьому томі описано обряди і родинні звичаї. Четвертий том побачив світ 1904 року і в ньому вміщені церковні обряди та народний календар – дотримання різних звичаїв. У п'ятому томі, що вийшов за кошти Т. Дідушицького в 1908 році, вміщені народні загадки, приказки, перекази вірування про рослини і звірів, народну медицину, словник незрозумілих термінів.

Друге видання згаданої праці В. Шухевича I і II томів появилося 1997 року. Том III і IV 1999 року, а том V 2000 року.

Інститут досліджень діяспори. *„Українське зарубіжжя"*, бібліографічний покажчик. Видання містить відомості про монографії, наукові збірники, журнальні та газетні статті в яких висвітлюється історія та сьогодення закордонного українства, питання взаємин Української держави та закордонних українців, а також інформації про видатних осіб українського закордону. Видавництво „Стилос" Київ, 2002 року.

Ігор Винниченко. *„Українці в Санкт-Петербурзі"*. Лапідарна характеристика місця та ролі українців в історії Північної Пальміри, бібліографія видань про українську присутність в Санкт-Петербурзі. Київ, 2002 року.

Дарія Рихтицька. *„Жага справжнього"*, поезії. За словами критика Зореслава Самчука „творчість Дарії Рихтицької – це синтеза національної свідомости (Української ментальности) в поетичних формах". Видано друкарнею Олександра Майсюри Дітройт – США, 2002 рік.

Видання журналу „Бористен". *„Українізація чи продовження русифікації"*, художньо-публіцистичний збірник. До нього увійшли роздуми, статті, інтерв'ю, нариси та художні замальовки як добре знаних в Україні майстрів пера, так і маловідомих. Але всім їм болить за наше сьогодення, за стан української мови та культури, становлення державности. Видавництво „Пороги", Дніпропетровськ, 2002 рік.

ВИБРАВШИ НАС ЗАОЩАДИТЕ!
10-10-719
УКРАЇНА
14.9¢
НОВІ НИЗЬКІ ЦІНИ!
УКРАЇНА .... 14.9¢
РОСІЯ .... 9.9¢
- МОСКВА .... 4.9¢
- С. ПЕТЕРБУРГ .... 4.9¢
ІЗРАЇЛЬ .... 7.9¢
КАНАДА .... 4.9¢
США .... 4.9¢
• Ті самі низькі ціни, 24 години на добу
• Нема щомісячних оплат
• Оплата за розмови буде включена у Ваш телефонічний рахунок
• Немає потреби реєструватися
• Ваш телефон працює відразу
Це дуже просто!
США І КАНАДА: 10-10-719 + код міста + номер телефону
Для дзвінків за кордон: 10-10-719 + 011 +код країни + код міста + номер телефону
Починайте користуватися нашими послугами відразу, це значне заощаджування. Ваше запитання? Телефонуйте: 1-888-279-8666 або відвідайте нас на Інтернеті: www.1010719.com
Обслуга: startec℠
THE WORLD, CLOSER TO HOME
Дотеперішні клієнти повинні телефонувати, щоб отримати ті низькі ціни. Невелика плата за з'єднання - 30 ц. Ціни по США дійсні для всіх штатів за вийнятком Аляски і Гаваїв. Стягується Федеральний податок. Дзвінки за кордон з мобільних телефонів можуть бути іншими.

СПОРТ

Футбол

Національна жіноча збірна України з футболу 9 серпня на київському стадіоні ЦСКА у відбірковому змаганні Чемпіонату Европи-2005 поступилася чемпіонкам Европи – збірній Німеччини – з рахунком 3:1. Збірна України вже на 5-ій хвилині повела у рахунку: карний чітко реалізувала Олена Мазуренко, але на 41-ій хвилині німкені зрівняли рахунок: після поданого кутового Керстін Гарефрекес випередила воротаря. Після потужного удару (на 79-ій хвилині з 25-ти метрів) центральної захисниці німецької збірної Мінерт рахунок став 2:1. А за десять хвилин по цьому, скориставшись незлагодженністю дій захисниць збірної України, з близької відстані Мюлер довела рахунок до 3:1.

Гравці жіночих національних збірних команд України Людмила Пекур (попереду) і Німеччини Керстін Гарефрекес борються за м'яч під час гри кваліфікаційного кола до Евро-2005 9 серпня в Києві. *Фото УНІАН*

Головний тренер української збірної Микола Литвин на прес-конференції зазначив, що не має жодних претенсій до дівчат, бо вони дуже старалися. Збірна України, маючи одну точку в чотирьох іграх, посідає останнє місце в підгрупі, поступаючись Чехії лише за різницею забитих і пропущених м'ячів. У квітні наступного року Україна проведе три гри-відповіді зі збірними Португалії, Шотляндії і Німеччини, а пізніше – з Чехією.

* * *

11 серпня у Севастополі, на пляжі бухти Омега, закінчився перший чемпіонат України з пляжного футболу. Першим чемпіоном України з стала київська команда „MindShare", друге і третє місця чемпіонату вибороли команди „Лада" (Кременчук), та ГВЕМ (Севастополь). Загалом в заключній частині турніру (відбіркові ігри проводилися в Києві, Запоріжжі, Одесі, Харкові та Кременчуці) взяли участь вісім команд.

* * *

5 серпня Польський футбольний союз (PZPN) одержав від Федерації футболу України офіційну пропозицію про спільне проведення Чемпіонату Европи з футболу 2012 року. Голова „PZPN" Міхал Листкевич повіддомив, що у вересні питанню проведення Чемпіонату буде присвячене спільне засідання обох федерацій у Львові.

* * *

В автомобільній катастрофі 10 серпня загинув Леслі Маньятела, який мав прибути на перегляд до київського „Динамо". 21-річний нападаючий повертався додому з Йоганесбурґу (ПАР) після черговoї гри його команди „Орландо пайретс". Біля міста Мусіна його авто перевернулося. У 63 змаганнях чемпіонату він 40 разів здобував ворота.

* * *

18 кращих футболістів світу номіновані на головні нагороди 2003 року UEFA, церемонія вручення яких відбудеться у Монако 28 серпня. Серед претендентів на звання кращого нападаючого – українець Андрій Шевченко, голь якого у серії післяматчевих карних фіналу Ліґи чемпіонів приніс перемогу в турнірі італійському „Міляну". Суперниками А. Шевченка у номінації будуть Руд ван Ністерлой („Манчестер Юнайтед"), Рауль і Роналдо (обидва – „Реал") та Крістіан Вьєрі („Інтер"). На звання кращого воротара претендують Джанлуіджі Буфон („Ювентус"), Ікер Касільяс („Реал"), Франческо Тольдо („Інтер"). На звання кращого захисника: Крістіан Ківу („Аякс"), Паоло Мальдіні („Мілян"), Алесандро Неста („Мілян"), Роберто Карлос („Реал") і Ліліам Тюрам („Ювентус"). На звання кращого півзахисника: Едгар Давідс („Ювентус"), Клод Макелеле („Реал"), Павло Недвед („Ювентус"), Пол Скоулз („Манчестер Юнайтед") та Зінедін Зідан („Реал").

Велоспорт

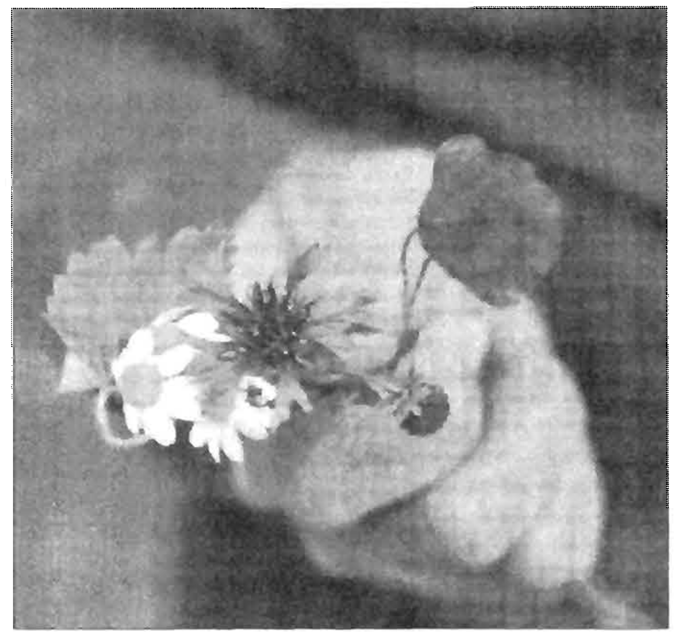
У Дортмунді (Німеччина) 10 серпня відбувся міжнародний критеріюм „Versatel Classic Dortmund" на 105 км, у якому українець Юрій Мітлюшенко посів третє місце, поступившись Цабелеві та Ульрохові з Німеччини. Час у всіх трьох однаковий – 2.21,37 год.

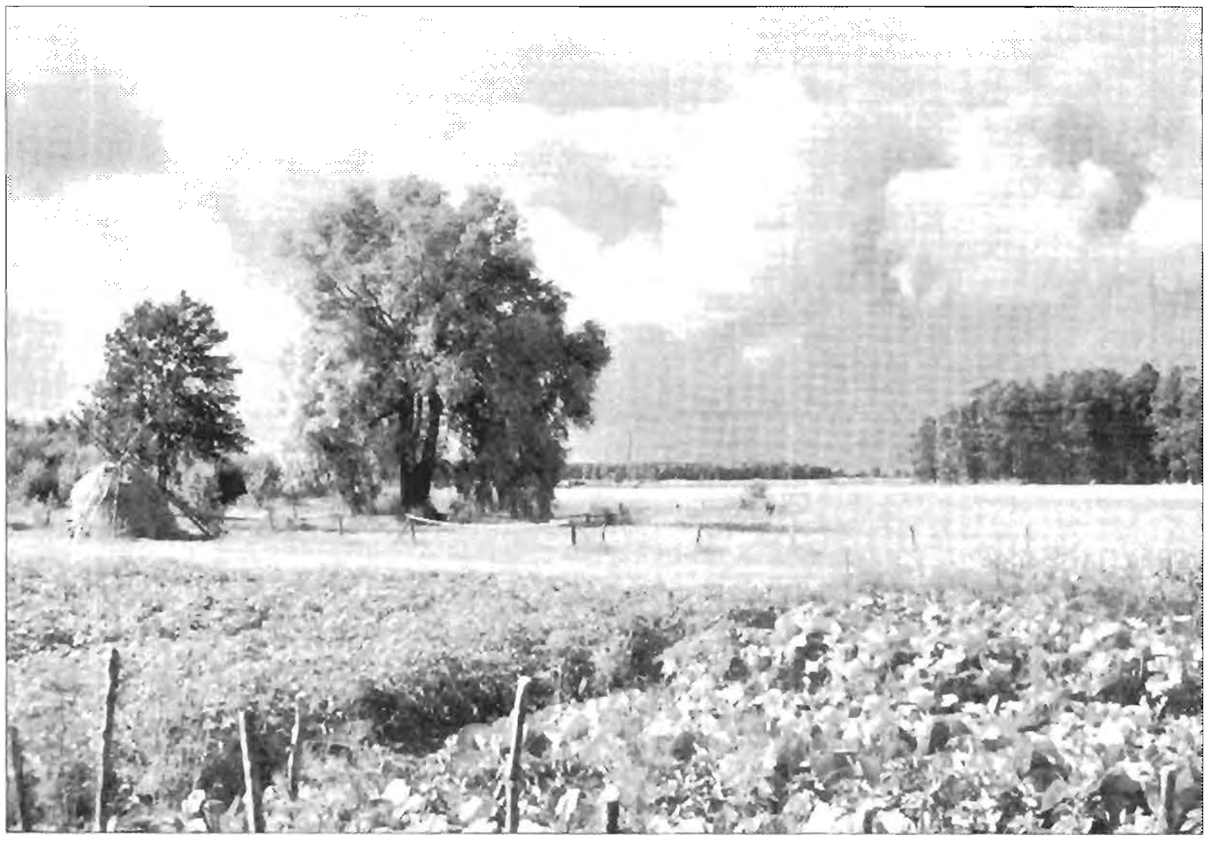
НА ДОЗВІЛЛІ

Село на нашій Україні

„Село! і серце одпочине, село на нашій Україні – неначе писанка село, зеленим гаєм поросло. Цвітуть сади, біліють хати, а на горі стоять палати, неначе диво. А кругом широколистії тополі, а там і ліс, і ліс, і поле, і сині гори над Дніпром, сам Бог витає над селом“, – писав Тарас Шевченко в Орській фортеці. У кожного про рідне село – свій спомин. Леонід Якобчук з Юніону, Н. Дж., нинішнього літа побував у рідному селі Залізниці на Волині і зфотографував батьківську хату, город, де минало його дитинство.

Варто завжди пам'ятати рідну землю, її села, луки і гаї, як пам'ятав її в далекому краї Тарас Шевченко.

Джералд Гол

(1937–2003)

12 липня 2003 року в церкві св. Юрія Переможця у Ярдвілі, Н. Дж., ховали Джералда Гола – великого приятеля українців, чоловіка Валі Гол. Похоронні відправи служили священики о. Петро Левко та о. Михайло Гонтарук. Гарно співав хор.

У 1956 році Джералд Гол був одним з перших американців, який пов'язав своє життя з українкою. Джері полюбив родину Валі, полюбив нашу церкву та наші традиції, допомагав церкві, щиро сприяв дружині у її праці для церкви. Вона багато років є касиром парафії та допомагає у праці сестрицтву. До своїх обов'язків Валя ставиться дуже серйозно і фахово їх виконує. Цьому у великій мірі спричинилася Ольга Телеш – мама Валі. Незважаючи на свій вік та недуги, вона й досі вчить нас, молодших, а головне, навчила своїх дітей любити нашу церкву та працювати для її розквіту.

В імені сестрицтва св. кн. Ольги висловлюю наше щире співчуття Валі Гол, дітям і внукам, усій родині покійного Джері Гола. Вічна йому пам'ять!

Бронислава Скорупська

У глибокому смутку і жалю повідомляємо родину, приятелів і громадянство, що дня 11 серпня 2003 р. на 96-му році життя, відійшов у вічність наш найдорожчий, незаступимий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ, БРАТ, ВУЙКО, ШВАҐЕР і СВАТ

бл.п.

д-р прав ВІКЕНТІЙ ШАНДОР

нар. 12 жовтня 1907 р. в Баранинцях, Закарпатська обл., Україна.

Колишній представник Уряду Карпатської України в Празі і дійсний член НТШ, секретар ПАУК, основоположник „Карпатського Союзу", прихильник Українського Інституту Америки, громадсько-політичний діяч і публіцист як рівнож член багатьох інших організацій.

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю, 15 серпня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Boylan Funeral Home, 188 Easton Ave, New Brunswick, NJ 08901. Тел.: (732) 545-4040.

Відвідини в п'ятницю в тому ж самому заведенні від год. 2–4-ої по пол. і від год. 7–9-ої веч.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в суботу 16 серпня 2003 р.

ПАРАСТАС о год. 9:30 ранку в похоронному заведенні.

СЛУЖБА БОЖА о год. 10-ій ранку в українській католицькій церкві Різдва Пречистої Діви Марії, 80 Livingston Ave, New Brunswick, NJ 08901, а відтак на цвинтар св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку залишені:

дружина	– ОКСАНА
син	– БОГДАН з дружиною МУСЕЮ
невістка	– ЛІДА, вдова по бл. п. синові ІВАНОВІ
внуки	– ХРИСТИНА, АЛЕКСАНДЕР, МИКОЛА, МАРІЯ і ГРИГОРІЙ
сестра	– МАРҐАРЕТА БАБОТА з донею ЛЮБОЮ
швагер	– ЯРОСЛАВ СІЧИНСЬКИЙ із сином АНДРІЄМ і родиною
свахи	– ІРЕНА КОЧЕРЖУК з родиною
	– МАРІЯ БОЙДУЙ з родиною

та ближча і дальша родина в Америці і Україні.

Пам'ять про дорогого Покійного залишиться в наших молитвах і серцях!

Замість квітів на бажання Покійного просимо складати пожертви на меморіяльний фонд в Українському Інституті Америки (пожертви будуть розділені між Інститутом і „Просвітою" в Ужгороді на харитативні цілі). Чеки просимо виписувати на Ukrainian Institute of America, 2 E. 79 St., New York, NY 10021.

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

З глибоким жалем і смутком повідомляємо, що 9 серпня, 2003 р. у Міннеаполісі, відійшла у вічність, на 83-му році життя, наша найдорожча **МАМА і БАБУСЯ**

бл. п.

добродійка

ГАЛИНА ЛЕВИЦЬКА

Нар. 28 серпня, 1919 р. в с. Плавуча Велика, коло Тернополя, Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться: 15 серпня 2003 р. о год. 7 веч. ПАНАХИДА в похоронному заведені М. Радуловича. 16 серпня 2003 р. чин похорону о год. 10 ранку в церкві св. Михаїла в Міннеаполісі.

20 серпня о 11 год. перед полуднем у церкві св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. продовження похоронних відправ.

Покійна Галина спочиватиме біля свого улюбленого мужа о. прот. д-ра Володимира Левицького (пом., 1969)

Залишилися у глибокому смутку:

дочки	– ОКСАНА з чоловіком СЛАВКОМ
	– ЛЮБА з чоловіком РОБЕРТОМ
син	– ОЛЕГ
внуки	– ВОЛОДИМИР, МИРОСЛАВ, БОГДАН і МАРІЯ
кузинка	– ҐЕНЯ ЛИЩИШИН з родиною (Україна)

та дальша родина в Україні.

Нехай чужа земля буде Її легкою.

Вічна її Память!

В память покійної ГАЛИНИ, просимо сладати пожертви на Богословський Стипендійний Фонд ім. о. прот. д-ра Володимира Левицького (Rev. Lewytzkyj Seminarian Scholarship Fund), завдяки якому від заснування в 2001 р., вже надано 85 повних стипендій в трьох Українських православних семінаріях в Тернополі та Івано-Франківську. Звільнені від податку пожертви висилати на адресу: Luba Lewytzkyj, 14973 Estate Ave., Prior Lake, MN 55372.

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що в суботу, 9 серпня 2003 року відійшла у вічність наша найдорожча

МАМА, БАБЦЯ, ПРАБАБЦЯ, СЕСТРА, ТЕТА, ХРЕСНА

бл. п.

АННА ГАВРАН

із родини БАРНА

народилася 20 листопада 1921 року в селі Воля Вижня на Лемківщині

ПАРАСТАС відбувся в середу, 13 серпня 2003 р. в похоронному заведенні Петра Яреми.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в четвер, 14 серпня в церкві св. Юра, в Ню-Йорку, а відтак на цвинтарі св. Духа в Гемптонбургу.

Вічна Їй пам'ять!

СТАНИЦЯ БРАТСТВА КОЛИШНІХ ВОЯКІВ 1-ОЇ ДИВІЗІЇ УНА БУЕНОС АЙРЕС – АРҐЕНТИНА

Ділимося сумною вісткою з побратимами та українською громадою, що 16 липня 2003 р. в Обері Місіонес, Арґентина, помер

СВ. П.

ВОЛОДИМИР КАПЛУН

нар. 1 жовтня 1912 р. в с. Криве, р-н Радехів, Львівська обл.

Довголітній член Станиці, маляр, поет, просвітянський діяч. Його остання праця – розмалювання найбільшої нашої церкви в Арґентині, в Обері.

Похований 17 липня 2003 р. в Обері-Місіонес, Арґентина.

Хай арґентинська земля буде йому легкою, а пам'ять народного мистця, діяча, вояка утвердиться у вічність!

Вічна Йому пам'ять!

УПРАВА СТАНИЦІ

УПРАВА СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ КОМБАТАНТІВ У ЗСА

висловлює щирі співчуття синові РОНАЛЬДОВІ, та ближчій і дальшій РОДИНІ з приводу відходу у вічність

бл. п.

ОСИПА ТРУША

Офіцера Американської армії, довголітнього члена Суспільної Служби Комбатантів у ЗСА і довголітнього члена багатьох громадських організацій.

Вічна Йому пам'ять!

Управа ССК у ЗСА

П О Д Я К А

З волі Всевишнього відійшла у вічність 21-го грудня 2002 року, проживши благородне життя, наша найдорожча МАМА, БАБЦЯ, ПРАБАБЦЯ, СЕСТРА та ТЕТА

бл. п.

АННА (НУСЯ) ПОМІРКО

з роду БАРАНОВСЬКИХ

Вдова по д-рові Володимиру Помірко.

Складаємо сердечну подяку родині, приятелям, знайомим та колишнім учням, що своєю участю в похоронних відправах виказали багато приязні до нашої МАМИ та прийшли, щоб попрощати і вшанувати її пам'ять.

Щиру подяку складаємо Владиці Іннокентію Лотоцькому за очолення відправ Парастасу та Панахиди. Безмежно вдячні нашому пароху о. Митрату Івану Кротцю, що в ранніх останніх хвилинах Маминого життя уділив Їй Святу Тайну Оливопомазання, а також за завжди сердечні відвідини Її вдома. Дякуємо о. Мирону Панчуку за приязнь і увагу до нашої Мами, а також подяка о. Ярославові Миндюку та Абрагаму Міллеру.

Особлива наша подяка д-р Лідії Клодницькій-Процик за довголітню, дбайливу і сердечну лікарську опіку.

Дякуємо нашому дорогому вуйкові д-рові Романові Барановському за часті телефонічні розмови з хворою Мамою, тіткам Олені Іванишин і Любі Король та кузину Олегу Іванишину з Торонто, що відвідували нашу Мамцю і врешті супроводжували Її в останню дорогу.

Дякуємо родині, приятелям, знайомим та представникам установ за телефонічні та листовні вислови співчуття.

Чудовими китицями квітів та вінками прикрасили труну дорога родина, приятелі, установи та люблячі учні:

І. і О. Яцків, І. і Р. Полюхович, мец. О. і Б. Попель, дирекція і працівники каси „Самопоміч", Український інститут модерного мистецтва, аптека „Iowa Pharmacy", А. і Д. Попадюк, А. і Л. Лехняк, А. і М. Козбур, З. і О. Сперкач, М. і д-р Д. Іваник, Ю. і О. Бозьо.

<u>ЗА ДУШУ ПОКІЙНОЇ НА СВЯТІ ЛІТУРГІЇ ЗЛОЖИЛИ:</u>

Т. і О. Боднар, В. і М. Войтихів, І. і Л. Декайло, О. Декайло і Д. Гапій, родина Добрянських та Кострибів, д-р А. і д-р О. Ільків, Л.і мец. Л. Керечинські, А. Мельник, д-р П. і О. Пундій, Я. і М. Степаняк, В. і З. Стецишин, М. Юревич.

<u>НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД СОБОРУ СВВ.ВОЛОДИМИРА І ОЛЬГИ:</u>

Т. і Л. Балабан, П. Баран, Ліна, Мирося, Юрко та Андрій Барановські, О. і Д. Бері, Д. і А. Браєн, Ю. і О. Бозьо, К. Борняк, д-р А. і д-р Т. Бровар, Б. і П. Ватраль, О. Гарасовська, О. і М. Гельбіг, Я. Гук, І. і Ю. Гулик, о. О. і Д. Гошуляк, Т. Дахнівська, Я. Дахнівський, І. і Л. Декайло, Р. і О. Дзюк, І. Дзюк, М. Дребот-Радловська, Р. і Д. Заяць, Н. Іванів, родини Іваницьких, Комаринських та Лукомських, В. і Л. Калін, О. і І. Караван, д-р Ю. Процик і д-р Л. Клодницька, А. і Л. Коломиєць, Д. Яневський і М. Коломиєць, К. Кокорудза, д-р М. і д-р О. Коленські, д-р Ю. і Т. Кузич, Н. Кузич, родина Лагодзінських, А. і Л. Лехняк, О. і З. Литвинишин, д-р І. і С. Микитюк, Ю. і М. Ожги, І. і О. Павлик, Л. Полюхович, С. Попіль, О. Савин, В. і А. Сафіян, Р. і М. Смик, Т. і І. Скепіс, В. Трощук, Л. Цьолко, А. і Х. Цьолко, М. Чижик, О. Яцків, д-р В. і Е. Ястрембські.

Разом – 2,030 дол.

<u>НА ПАТРІЯРШИЙ СОБОР В КИЄВІ:</u>

д-р Р. і С. Барановські, д-р Ю. і А. Барановські, О. Бережницька, Ю. і В. Грабець, І. Ґорчинська, О. Заброцька, О. і О. Іванишин, М. Кальба, І. і Р. Полюхович, М. і І. Скробач, А. і Н. Сорсе, Т. і С. Форович, І. і О. Яцків.

Разом – 675 дол.

<u>НА УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У ЛЬВОВІ</u>

М. і Б. Боднарук, О. Ванджура, Д. і д-р Н. Григорчук, д-р Я. і К. Данилишин, В. Демус, В. і О. Климків, мец. М. і Д. Кос, д-р І. і М. Лисейко, д-р Я. і Л. Музичка, дир. О. Плешкевич, д-р П. і І. Попович, І. Семкович

Разом – 415 дол.

<u>НА СЕМІНАРІЙНИЙ ФОНД:</u>

Л. і Л. Климковичі

Разом – 50 дол.

<u>НА ПЛАСТ В УКРАЇНІ:</u>

Д. і О. Весоловські, Р. і Т. Григорчук, Б. і Л. Матусяк, М. і О. Коропецькі, Пластове Плем'я „Перші Стежі", Й. і І. Оверко, Б. і І. Плешкевич, І. і А. Прокопович, д-р Ю. і І. Стасула, д-р Б. і Р. Харкевич.

Разом – 345 дол.

<u>НА НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ В ЧИКАҐО:</u>

Я і М. Ганкевич, О. і Д. Городиські, І. і О. Матвіїшин, Ю. і О. Яримович.

Разом – 220 дол.

<u>НА ЕНЦИКЛОПЕДІЮ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯСПОРИ:</u>

В і І. Дудко, А. Кузик, д-р В. і д-р Д. Маркусь, д-р Б. і О. Ткачук, М. і Д. Яросевич

Разом – 180 дол.

<u>НА ФОНД „ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ":</u>

Д. Дика, Д. Дикий

Разом – 70 дол.

<u>НА УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ МОДЕРНОГО МИСТЕЦТВА:</u>

мец. Б. і О. Антонович, З. Бабій і Л. Кучма, І. і Л. Декайло, М. і д-р О. Голіян, О. і Л. Коверко, П. Коверко, О. Кочман, Л. Ліськевич, М. Маркевич і Т. Мицик, Ю. і М. Миськів, В. і Х. Павлик, В, Хребтовська

Разом – 490 дол.

<u>НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В НЬЮ-ЙОРКУ:</u>

Н. Сиґіда

Разом – 50 дол.

<u>НА СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД ПРИ СУА:</u>

29-ий Відділ

Разом – 50 дол.

<u>НА ФОНД „ДИТЯЧА МРІЯ" – САМБІРСЬКО-ДРОГОБИЦЬКА ЕПАРХІЯ:</u>

Н. Іванів

Разом – 25 дол.

<u>НА ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ТУМ):</u>

д-р Б. і В. Боднарук

Разом – 25 дол.

Нехай Господь винагородить Вас щедрими ласками!

Вдячні доньки – ОРЕСТА ФЕДИНЯК і КАЛИНА ПОМІРКО

Ділимося сумною вісткою, що 4-го серпня 2003 р. упокоїлася в Бозі
наша найдорожча ДРУЖИНА, МАМА і БАБУНЯ

бл. п.

ЛІДІЯ ОЛЕНА СТЕЦИК

з дому ГАРАСИМЯК

нар. 1-го червня 1929 р. в Радехові, Україна.

ПАНАХИДА відбулася в середу, 6 серпня 2003 р. в похоронному заведенні George Doherty & Sons у Велзлі, MA.

ПОХОРОННА ЛІТУРГІЯ відбулася в четвер, 7 серпня 2003 року в церкві Христа Царя в Бостоні.

Закінчення похорону відбулося в п'ятницю, 8 серпня 2003 року, о год. 12:30 по пол. на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку залишені:

муж	– АДРІЯН
сини	– ОЛЕГ з дружиною ЗІНЕЮ
	– МАРКІЯН з дружиною ШІЛЕЮ
	– АДРІЯН ЗЕНОН з дружиною ХРИСТИНОЮ
внучата	– СОФІЙКА, ОЛЕКСАНДЕР, ЛЯРИСА, РОМАН,
	– ХРИСТОФОР та КАТЕРИНА
братові	– АНДЖЕЛА ГАРАСИМЯК
	– РОМАНА ГАРАСИМЯК
братанки	– СТЕФАН ГАРАСИМЯК з дружиною ДЖЕЙН та дітьми
	– АНДРЕЙ ГАРАСИМЯК
	– ДЕНИС ГАРАСИМЯК з дружиною РЕБЕКОЮ
двоюрідний брат	– РОМАН ГАРАСИМЯК з дружиною ОЛЕЮ та дітьми і внуками

ближча І дальша родина в Америці й Україні

Вічна Їй пам'ять!

Замість квітів просимо складати пожертви у світлу пам'ять Покійної на:
ФОНД КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА – КОЛЮМБІЙСЬКИЙ ПРОЄКТ.
Ukrainian Studies Fund, 1583 Massachusetts Avenue, Cambridge, MA 02138.
Чеки просимо виписувати на Ukrainian Studies Fund.

В невимовному смутку
повідомляємо родину, приятелів
та знайомих, що в п'ятницю,
1 серпня 2003 р.,закінчивши 89 років,
відійшла у вічність наша найдорожча
МАМА, БАБЦЯ і ТЕТА

бл. п.

КАТЕРИНА КОВШЕВИЧ

з родини ВЛАСЕНКО

народжена 8 липня 1914 р. у Крушельниці, Україна.

ПОХОРОННА СЛУЖБА БОЖА відбулася в суботу, 9 серпня 2003 р., о год. 9:30 ранку в церкві Св. Івана Хрестителя у Гантері (Hunter, NY), а опісля на цвинтарі Elka Park.

Горем прибиті:

донька	– д-р ХРИСТИНА КОВШЕВИЧ ДУРБАК
внуки	– СОФІЯ і ОЛЕГ РОМАН ГАСЮК
зять	– БОГДАН ГАСЮК
сестрінка	– АНЯ БОЙЦУН САВИДЖ (SAVAGE) з синами ЧАРЛОМ (CHARLES) і МИХАЙЛОМ

Вічна Їй пам'ять!

Замість квітів родина буде щиро вдячна за молитви
і за датки на Благодійну фундацію К. Ковшевич
(K. Kovshevych Charitable Foundation,
c/o C. Strauss, 34 Old Short Hills Rd,
Millburn, NJ. 07041).

У глибокому смутку повідомляємо,
що 30 липня 2003 р. упокоїлася в Бозі наша найдорожча МАМА і БАБЦЯ

бл.п.

СОФІЯ ҐРЕЧИЛО

з дому ДЖУС

нар. 7 квітня 1927 р., в с. Пациків, Станіславів.

Залишені у смутку:

донька	– РОМА ЦИНАЙКО з чоловіком МИКОЛОЮ
син	– ЮРІЙ з дружиною КЕЙТІ
донька	– ТУСЯ з нареченим БАБІ
внуки	– ДОРІЯН, ІВАНКА, АДРІЯН, ІДЖЕЙ, АЛЕКС

та ближча і дальша родина в Америці, Канаді і Україні.

Вічна Її пам'ять!

Родина буде вдячна за пожертви на EMAU (Emergency Medical Aid to Ukraine).
Чеки виписувати на: EMAU, c/o Roman Dashawetz,
HC 70 Box 56, Machiasport, ME 04655.

Ділимося сумною вісткою, що 1 серпня 2003 р. відійшов у вічність наш
дорогий МУЖ, ТАТО, ДІДУСЬ і ПРАДІДУСЬ

бл. п.

БОГДАН КОЗАК

нар. 14 листопада 1910 р. у селі Яротині, пов. Ніско.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 5 серпня 2003 р. в українській католицькій церкві св. Михаїла в Гартфорді, а відтак на цвинтар св. Михаїла в Гластонбурі, Кон.

Залишилися у глибокому смутку:

дружина	– ІВАННА ЛУЦИК КОЗАК
дочка	– ХРИСТЯ КОЗАК КЕБУЗИНСЬКА
внуки	– ГРИЦЬ
	– АНДРІЙ з дітьми АЛЕКСАНДРОМ і МЕЛАНЕЮ
	– КСЕНЯ з мужем ЛОВЕЛЬОМ

Вічна Йому пам'ять!

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040

ХОЧЕТЕ ПРОДАТИ ЧИ КУПИТИ ХАТУ?

Зверніться до

ВАСИЛЯ КАВАЦЮКА

(908) 790-9240
або
(908) 265-7618
Exit Realty

ХРИСТИНА БРОДИН
Професійний продавець забезпечення УНС
CHRISTINE BRODYN
Licensed Agent
Ukrainian National Ass'n, Inc.

2200 Route 10, P.O. Box 280 Parsippany, NJ 07054
Tel.: (973) 292-9800 (Ext. 3039) • Fax: (973) 292-0900

СТЕФАН ВЕЛЬГАШ
Професійний продавець забезпечення УНС
STEPHAN J. WELHASCH
Investment Manager
Licensed Agent
Ukrainian National Ass'n, Inc.

548 Snyder Ave., Berkeley Heights, NJ 07922
Toll Free 1-800-253-9862/3036, Fax 973-292-0900
E-mail: swelhasch@unamember.com

УКРАЇНСЬКИЙ ІМІГРАЦІЙНИЙ ЦЕНТР
PALLADA International
ВСІ ВИДИ ІМІГРАЦІЙНИХ СПРАВ
98 Second Avenue, 2nd Floor, New York, NY 10003
Tel.: (212) 387-8683 • Fax: (212) 228-3029

COMPLETE MORTGAGE SERVICE

Поліна Калушнер
президент

На приватні доми і комерційні будівлі

Нерухомість – найкраща ощадність!

ПРОГРАМА ДЛЯ ТИХ ХТО КУПУЄ ДІМ ВПЕРШЕ

- 100 % фінансування для тих, хто працює за готівку;
- можете взяти позичку під вартість дому і купити інший;
- якщо ви не маєте кредиту або маєте поганий кредит!
- уділяємо „Line of credit" під 4 %;
- якщо Ви проголосили банкротство, ми Вам допоможемо.

Тел.: **(215) 396-7277**
1-866-896-7277
У бізнесі ми понад 10 років.
Aproved by PA Department of Banking.

РЕСОРТ НАД МОРЕМ
VILLA „LIDIA"
SUZANNA SAPOWYCZ
128 E. Crocus Rd.
Wildwood Crest, NJ 08260
Tel. (609) 522-3348

LAW OFFICES OF
ZENON B. MASNYJ, ESQ.
Від 1983

- Серйозні персональні пошкодження
- Купно, продаж нерухомостей (Real Estate and coop closings)
- Репрезентування комерційної діяльности
- Securities arbitration
- Розводи
- Заповіти-офіціяльні завірення

157 SECOND AVENUE
NEW YORK, NY 10003
(212) 477-3002
(Тільки за попереднім домовленням)

Ремонтуємо і переробляємо хати, помешкання, півниці, паркети, кафлі, шідрак, шпахлювання, малювання.
Тел.: **(201) 437-3227**
(646) 279-1910
Тарас

ARKA COMPANY
Нитки, тканина до вишивання, писанкові прибори, касети, відео-касети, CD, шкільні книжки, хустки, кераміка, різьба.
26 First Avenue, New York, NY 10003
Tel.: (212) 473-3550

Fregata TRAVEL SERVICE, INC.
250 West 57th St.#1211 Phone: (212) 541-5707
New York, NY 10107 Fax: (212) 262-3220
ECONOMY AIRFARES
Львів/Одеса
817 дол.+tax (round trip)
550 дол.+tax (one way)
Київ
670 дол.+tax (round trip)
515 дол.+tax (one way)
Restrictions Apply

д-р **МАРКО ЛУЦЬКИЙ**
ДЕНТИСТ-СТОМАТОЛОГ
виконує:
• коронки, • містки, • протези, • „Root Canal"
приймає за попереднім домовленням
Тел.: (212) 697-8178
30 East 40th Street, Suite 706
New York, NY 10016

ОРКЕСТРА „ЛУНА"
Музика на весілля, забави, фестивалі.
Святкування роковин.
ОЛЕСЬ КУЗИШИН
Тел./Факс: (732) 636-5406
e-mail:dumamuse@aol.com

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ
Найбільший вибір українських книжок.
Замовляйте каталог:
1-866-422-4255
www.ukrainianbookstore.com

ФІРМА ЄВШАН
пропонує касети, компакт диски, відео, шкільні книжки, комп'ютерні програми, писанки та різні подарунки.
Замовляйте новий каталог на 2003 рік!
Тел.: 1-800-265-9858

Рідним в краю помагати, чи по світу подорожувати - тільки з фірмою КАРПАТИ!

KARPATY Export-Import

KARPATY

KARPATY TRAVEL

ГРОШОВІ ПЕРЕКАЗИ протягом 2-7 днів

Доставляємо до рук адресата в Україну, країни СНД та Східної Европи американські доляри

НАЙКРАЩІ ЦІНИ НА КВИТКИ

Добре знана у Канаді
Та в Америці відома
Фірма наша вже віддавна
Служить людям чесно й справно.
Щирий сервіс, низькі ціни!
Хто ще краще про Вас дбає?

НА ВСІ АВІАЛІНІЇ СВІТУ!

Запрошення до Канади та США

Візи до України, Польщі та Росії

ПЕРЕСИЛКА ПАЧОК

Достава тракторів, автомобілів, побутової техніки та електроніки

ДОСТАВА ХАРЧОВИХ ПАЧОК З КАТАЛОГУ

Медичне забезпечення для відвідувачів у Канаді

ВІДПОЧИНОК на відомих курортах

На всі замовлення Ви отримаєте поквітовання від Ваших близьких

Телефонуйте до нас, щоб оформити замовлення та за детальнішою інформацією

121 Runnymede Road,
Toronto, Ontario,
Canada M6S 2Y4

Tel. (416) 761-9105 **1-800-265-7189** **Fax (416) 761-1662**

E-mail: nsemczys@aol.com
www.karpaty.on.ca